

דו"ח שנת

סקירת פעילות איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר)

לשנת 2023

מוגש לאסיפה הכללית השנתית של העמותה, שתיערך בתאריך

6.6.2024 במשרדי האיגוד (רח' ברקת 6, פתח תקווה), ובאופן

וירטואלי ב-ZOOM

תוכן עניינים

6	תמצית מנהלים.....
9	דבר נשיאת האיגוד
11	דבר מנכ"ל האיגוד.....
13	על אודות האיגוד
16	מערך התשתיות והטכנולוגיה באיגוד.....
16	מבוא
17	השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על פעילות המרשם
17	הארכת תקופת החסד של שמות מתחם טרם מחיקתם
17	הגברת רמת הכוננות להתמודדות עם מתקפות בזירה הדיגיטלית
17	השתקפות מלחמת "חרבות ברזל" ברישום שמות מתחם ישראליים
18	שיפור הגנת הסייבר של מערכות ניהול מרחב IL.....
18	הסדרת רישום משאבי אינטרנט ב-RIPE NCC.....
19	בחינת מדיניות WHOIS.....
19	"ישראל" – מרחב שמות מתחם מדינתי בעברית
19	השלמת השקת "ישראל"
20	מחלוקות("ישראל")
20	הטמעת השימוש של IDN בסיומת "ישראל"
21	ביטול תת המרחב "ממשל.ישראל"
21	נתוני רישום וחידוש שמות מתחם במרחב IL ו-"ישראל"
23	מגמות במרחב il בתצוגה גרפית
25	מגמות במרחב .ישראל
29	תיעוד שימושים בשמות מתחם (Crawler)
29	ישוב מחלוקות סביב שמות מתחם – IL-DRP
30	שינוי מחיר יחידת רישום שם מתחם לשנה
30	סיום הסמכת הרשם ג'טסרבר והסמכת הרשם ג'טסרבר קלאוד
31	מחלף האינטרנט הישראלי – IIX.....

31	רקע
31	תהליך בחינה אסטרטגית של פעילות מחלף האינטרנט הישראלי
32	הקמת פלטפורמה טכנולוגית מבוססת כלי BI במסגרת תפיסת "ארגון מבוסס מידע".....
33	רגולציה ומדיניות ציבורית.....
34	מסמכי מדיניות ומחקרי עומק שפורסמו בשנת 2023
34	טכנולוגיות חדירה וחיפוש במכשירים חכמים ונכסים דיגיטליים על ידי רשויות האכיפה בישראל
34	מתווה לאסדרת רשתות חברתיות בישראל
35	מידת חופש הרשת וחסימת אתרים בישראל: מחקר אמפירי וכלי נתונים מתעדכנים
35	ניתוח נתוני-עתק של תביעות דואר זבל אלקטרוני (ספאם) בישראל
36	אסדרת רשתות חברתיות ופלטפורמות מקוונות בישראל.....
38	עמדות וסקירות האיגוד כתגובה ליוזמות חקיקה ורגולציה
38	עמדת איגוד האינטרנט והקליניקות המשפטיות באוניברסיטת חיפה ותל אביב כנגד פרק הדיוור הדיגיטלי בתזכיר חוק ההסדרים לשנת 2023
38	התייחסות איגוד האינטרנט הישראלי לתזכיר חוק המאבק בטרור (צריכת פרסומי טרור – הוראת שעה) התשפ"ד-2023
39	דיסאינפורמציה ובינה מלאכותית במלחמת חרבות ברזל: סקירת איגוד האינטרנט לוועדת מדע וטכנולוגיה של הכנסת
39	מאגר הנתונים data.isoc.org.il על האינטרנט הישראלי ומשתמשיו.....
41	תמיכה במחקר אינטרנט ישראלי: סטודנטים, קליניקות וחוקרים
44	חברה וקהילה.....
44	ארגון וכוח אדם.....
44	פעילות קו הסיוע במלחמה.....
45	הרצאות והופעות בוועדות כנסת ובכנסים מקצועיים ואקדמיים.....
45	פעילות קו הסיוע לאינטרנט בטוח.....
46	תכנים ומדריכים בנושאי מוגנות רשת והגנת סייבר
46	מדריכי מוגנות רשת חדשים 2023

47	שותפויות מרכזיות של קו הסיוע עם גופים ישראליים ובינ"ל
48	מחלקת קהילה וחברה במלחמת "חרבות ברזל"
51	צמצום פערים דיגיטליים בישראל
51	צמצום פערים דיגיטליים בחברה הערבית
52	צמצום פערים דיגיטליים בגיל השלישי
54	קמפיין העלאת מודעות בנושא הגנה ברשת בתקופת חירום
54	פעילות לקידום חינוך ואוריינות רשת (לשעבר "נטיקה")
54	פודקאסט "נקודה IL"
54	פרקי עונה 3 - "משבשים את הרשת"
57	פעילות לקהילת חברי איגוד האינטרנט הישראלי
59	קשרים בינלאומיים
59	ממשקי האיגוד מול CENTR
59	ממשקי האיגוד מול ISOC
60	פעילות מול ICANN ו-ccNSO
60	ארגונים נוספים
60	פרסומים מיוחדים לזירה הבינלאומית בתקופת "חרבות ברזל"
61	פעילות ערוצי התקשורת של האיגוד
61	הנושאים המרכזיים בערוצי התקשורת של האיגוד לשנת 2023
61	במות תקשורתיות ונתוני פרסום
61	נושאי הפרסום – מה שיתפנו?
62	מדד האינטרנט הישראלי
63	אתרי האיגוד
63	נתוני שימוש באתר האיגוד בעברית
63	נתוני עמוד הפייסבוק של האיגוד
64	פעילות הוועד המנהל וועדות האיגוד
64	בחירות 2023-24

65	עיקרי החלטות הוועד המנהל בשנת 2023
66	ניהול העמותה
66	השקעת כספי האיגוד בקרן השקעות
66	האסיפה השנתית
66	ביקורת פנים - ביצוע סקרי עומק
68	מבנה ארגוני של איגוד האינטרנט הישראלי (במהלך שנת 2023)

תמצית מנהלים

דו"ח זה מפרט את פעילותו של איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר) ("האיגוד") במהלך שנת 2023. האיגוד הוא עמותה המנהלת את מרחבי שמות המתחם (domain names) של ישראל בסימונים IL ו"ישראל" ואת מחלף האינטרנט הפנים-מדינתי (IX). בשל אחריותו לפעילות זו, הוגדר האיגוד כמפעיל מערכת ממוחשבת חיונית (תשתית מידע קריטית) לפי חוק הסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998.

לצד פעילות הליבה הטכנולוגית, פועל האיגוד בנדבכים מרכזיים נוספים של כניסת האינטרנט לחיי החברה והכלכלה בישראל. הראשון שבהם עוסק בהיבטי המוגנות והשימוש הבטוח באינטרנט, המתבטא מול הציבור בכתיבת מדריכים, מידע והפעלת קו סיוע לאינטרנט בטוח. במקביל, עוסק האיגוד בצמצום פערים בשימוש באינטרנט בחברה הישראלית. נדבך מרכזי נוסף, עוסק בכתיבת מסמכי מדיניות וסקירות ומאגרי נתונים סטטיסטיים על האינטרנט בישראל בנושאים שונים, ובמקרים מסויימים מוביל גם להמלצות מדיניות לאומיות על בסיס מחקרים ונתונים אלו, המוגשות למקבלי החלטות, גורמי אקדמיה, גופי ממשל וחברה אזרחית ולציבור הרחב.

כל סיכום של שנת 2023, אינו יכול שלא להתייחס, בראש וראשונה, לארועי מתקפת הטרור בעוטף עזה ב-7 באוקטובר, והמלחמה שפרצה כתוצאה מכך. מנקודת מבטו של איגוד האינטרנט הישראלי, בלטו מספר נושאים מרכזיים:

- **מגמות ברישום שמות המתחם** - רישום שמות מתחם חדשים קטן על רקע המלחמה והשפעתה על פעילות המשק במהלך החודשים הראשונים למלחמה (פירוט על מגמות הרישום ניתן לקרוא בהרחבה בפרק העוסק בפעילות התשתיות ומרשם שמות המתחם). מאידך גיסא, התגייסותה מעוררת ההשראה של החברה האזרחית בישראל, השתקף גם ברישום שמות מתחם ישראליים בתחומי תמיכה, התנדבות וסיוע. הרצון לזכור ולהוקיר את גבורת הנופלים והנרצחים במתקפה המתועבת, קיבלו תהודה במיזמים ואתרים הרבים שנפתחו במרחבי שמות המתחם הישראליים.
- **הארכת תקופת חסד לפקיעת שמות מתחם** - מייד עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" החליט הדרג המקצועי באיגוד, להאריך את תקופת החסד לחידוש (period grace) הניתנת למחזיקי שמות המתחם ששם המתחם שלהם פקע למקסימום האפשרי בכפוף לכללי הרישום (120 יום) על מנת לסייע לציבור, שחלקו מפונה מביתו וחלקו מגויס, לשמור את שם המתחם הרשום שלהם, ולא לאבדו בשל חוסר תשומת לב.

- **התמודדות עם מתקפות סייבר** – עם פרוץ המלחמה ובמהלך החודשים הראשונים, התגברו מתקפות הסייבר על מרחב האינטרנט הישראלי, וכנגזר מן על מערכות איגוד האינטרנט הישראלי, בהיקפים חסרי תקדים. רמת הכוננות להתמודדות עמן הועלתה משמעותית, והצוות הטכני של איגוד האינטרנט הישראלי עבד לילות כימים, להבטחת תפקוד מלא של שירותי האיגוד והגנה על מערכותיו. בין היתר, זוהו תופעות דוגמת השחתת אתרים ישראליים, על דרך פריצה לממשקי ניהול שמות מתחם אצל הרשם המנהל ושינוי הפניות שרתי ה-DNS המוגדרים לשרתי DNS המפנים לתוכן תעמולתי התומך באוייב. נסיונות אלו קיבלו מענה מטעם צוות מרשם שמות המתחם באיגוד. אשר מימש מיידית תהליכי ניטור קפדניים על שינויי שרתי DNS של שמות מתחם במרחב.
- **פעילות קו הסיוע** - קו הסיוע לאינטרנט בטוח שמפעיל האיגוד התגייס מיידית ותפקד כמוקד פניות ציבור ממוקד לתוכן מסית, שקרי ופוגעני ברשתות, וצוות קו הסיוע פעל באפיקים הייעודיים שלו לדווח במהירות לפלטפורמות על התוכן הזדוני ולפעול מולן להסרתו בהקדם. במקביל לפעילות זאת, פורסמו וקודמו מדריכים לציבור על התמודדות עם תכנים קשים לצפייה, צריכת תוכן מושכלת על רקע המלחמה וזיהוי של מידע שקרי.
- לצד הארועים הללו, הפעילות השגרית של האיגוד בכל מחלקותיו, המשיכה וציננה מספר אבני דרך והשגים במהלך השנה:
- בחודש נובמבר 2023, ציין המרחב העילי המדינתי החדש (ccTLD – country code Top Level Domain) של שמות המתחם בעברית, בסיומת "ישראל"- שנה מלאה לפעילותו, כשהוא מונה למעלה מ-22,000 שמות מתחם שנרשמו במהלכה.
- תהליך המעבר של האיגוד לארגון מבוסס מידע עתק (big data). על בסיס אפיון הצרכים לכלי אגירה וניתוח המידע הפנימי באיגוד, התקדמה במהלך השנה והחל בהקמת המערכת, אך בניגוד למתוכנן מימושה יהא רק בשנת 2024.
- במהלך 2023 נמשך תהליך בחינת פעילותו של מחלף האינטרנט הישראלי IIX, הפועל ללא שינוי מהותי מאז הוקם, בשנת 1996. בחינה זו נדרשת בשל שינוי בסביבה הרגולטורית (עקב פעילות משרד התקשורת להורדת חסמים שונים בשוק תקשורת האינטרנט הישראלי), וכן בשל כניסת ספקים גלובליים של שירותי ענן (בעקבות מכרז נימבוס הממשלתי) ובשל כניסת שירותים חדשניים. תהליך זה נעשה עקב בצד אגודל, בשל חשיבותה ורגישותה של פעילות המחלף. לקראת סוף השנה, הנחה הוועד המנהל את המנכ"ל להכין תוכנית עבודה לקראת הקמתו של מחלף חדש שיעבוד בתצורה של Layer 2 (בשונה מהמחלף הנוכחי הפועל ב-Layer 3).
- בתחום המדיניות הציבורית לקידום האינטרנט בישראל, המשיך האיגוד בהפעלת ארבעה מוקדי פעילות הנוגעים בסוגיות טכנולוגיות, משפטיות, חברתיות, חינוכיות וציבוריות, אשר

קשורות לחיים הדיגיטליים ברשת של הציבור הישראלי כפרטים וכחברה: ייזום וביצוע מחקרי מדיניות מבוססי מחקר מקיף ונתונים, אשר מטרתם לקיים דיון מקצועי וציבורי מבוסס מידע וידע, ולסייע למקבלי ההחלטות לגבש מדיניות שתקדם ותשפר תהליכים מרכזיים בהתפתחותו של מרחב האינטרנט בישראל; פרסום ניירות עמדה ותגובות ליוזמות חקיקה ורגולציה של גורמי ממשל שונים, במטרה לשמור על הזכויות והאינטרסים של משתמשי האינטרנט בישראל אל מול שינויים רגולטוריים, יוזמות ממשל ופעילותם של גופים במגזר העסקי.

- בשנת 2023 המשיכה פעילות התוכן בהסכת (פודקאסט) "נקודה IL", שמפעיל האיגוד מזה כשלוש שנים ובמסגרתו הופקו תשעה פרקים בנושאים שונים.
- בפן הבינלאומי, במהלך שנת 2023 המשיך האיגוד לעקוב אחר התפתחויות רלוונטיות בזירה הבינלאומית, וכן לייצג את קהילת האינטרנט הישראלית בפורומים וארגונים רלוונטיים, כגון: CENTR, ISOC, ICANN, ccNSO, RIPE-NCC. פעילות זו, כללה בתקופת המלחמה גם הוצאת הבהרה עובדתית חדה ומהימנה לקהילה הפעילה של ארגון ISOC העולמי, על רקע הטענות מול ישראל לשיבוש האינטרנט ברצועת עזה. זוהי גם השנה השנייה ברציפות שהאיגוד זוכה להוקרה מיוחדת מטעם ארגון האינטרנט העולמי: דירוג Gigabit מטעם ISOC, שהינו הדירוג הגבוה ביותר הניתן מטעם הארגון העולמי לפעילות הסניפים ברחבי העולם, ומשקף פעילות נרחבת ואפקטיבית.

להרחבה, הינכם מוזמנים לקרוא את הדו"ח המלא להלן.

דבר נשיאת האיגוד

שנת 2023 הייתה שנה מלאה באתגרים ותמורות חברתיות, גיאופוליטיות וכלכליות משמעותיות. מלבד ההיבטים הגלובליים, הכוללים השפעות של היציאה ממשבר הקורונה ומלחמת רוסיה-אוקראינה, בישראל התמודדנו לאורך השנה עם מציאות, שקשה לתאר את מורכבותה: ראשית 2023 הביאה עמה הכרזה של הממשלה על כוונתה לבצע רפורמה במערכת המשפט. הכרזה זו הציתה מחאה אזרחית חסרת תקדים בהיקפה, שהזהירה מפני ההשלכות החברתיות, הפוליטיות והכלכליות של תכנית זו. בהמשך השנה, ובעוד הדי הוויכוח הציבורי הנוקב נשמעים היטב בכל הזירות, חוותה מדינת ישראל ביום שבת, 7.10.23 מתקפת פתע רצחנית ואכזרית, שכמותה לא ידעה מעולם. מתקפה זו הובילה לפתיחתה של מלחמת "חרבות ברזל", ומאז אנו מתמודדים עם השלכותיה הקשות של המלחמה המתמשכת ועם המצאם של חטופים וחטופות בשבי החמאס.

על רקע המציאות הקשה הזו איגוד האינטרנט הישראלי פעל כל העת וממשיך לפעול בנחישות בכדי לקדם פיתוח של תשתיות דיגיטליות ומדיניות בתחום האינטרנט, לטובת כלל האזרחים והמגזרים במדינה ומציין שורה של הישגים מרשימים: חיזוק מערך רישום שמות המתחם אשר שיקף את ההתגייסות האזרחית לסייע ללוחמים וללוחמות, ולמשפחות הנפגעים, העלאת רמת הכוננות להתמודדות עם מתקפות סייבר על האינטרנט הישראלי בכלל ומערכות איגוד האינטרנט הישראלי בפרט, תגבור קו הסיוע לאינטרנט בטוח שהפך להיות מוקד דיווח על תוכן מסית, שקרי ופוגעני ברשתות השונות לצד פרסומים המדריכים את הציבור כיצד להתמודד עם תכנים שונים הנוגעים למלחמה.

בצד כל אלו המשיך איגוד האינטרנט הישראלי בקידום פרויקטים אסטרטגיים חשובים דוגמת פרויקט הנגשת המידע הנצבר במערכות האיגוד ובחינת פעילותו של מחלף האינטרנט הישראלי IIX על רקע שינויי אסדרת שוק האינטרנט בישראל וכניסת ספקים גלובליים של שירותי ענן לישראל. כמו כן איגוד האינטרנט הישראלי קידם נושאים מגוונים בתחום המדיניות הציבורית, ובהם השימוש בטכנולוגיות חדירה וחיפוש במכשירים חכמים ונכסים דיגיטליים על ידי רשויות האכיפה בישראל, פרסום מתווה מקיף לאסדרת רשתות חברתיות בישראל (בשיתוף עם המכון הישראלי לדמוקרטיה), מדידת חופש הרשת וחסימת אתרים בישראל (בשיתוף עם מרכז הנשיא שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות, באוניברסיטת תל אביב) ועוד.

כל אלו הם רק דוגמאות בודדות מתוך פעילות רחבת היקף המפורטת בדוח זה, הממחיש את היקף הפעילות המקצועית והמגוונת של איגוד האינטרנט הישראלי במגוון תחומי האחריות שלו.

יחד עם חברי המסורים לוועד המנהל, מנכ"ל האיגוד – עו"ד יורם הכהן, צוות העובדים המקצועי וכלל השותפים לפעילות האיגוד, נמשיך ונקדם את חזון האינטרנט הבטוח, הפתוח, הדמוקרטי והנגיש לכולם בישראל.

בברכה ובתקווה לימים טובים ושקטים,

ד"ר שרון בר־זיו

נשיאת איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר)

דבר מנכ"ל האיגוד

שנת 2023 במדינה הייתה שנה מלאה סתירות. מחד גיסא, מתקפת טרור רצחנית שהובילה למלחמה שקדם לה מהלך פוליטי קואליציוני שנוי מאוד במחלוקת שיצר קרע בעם. מאידך גיסא, התגייסות יוצאת דופן של החברה האזרחית הן במסגרת המלחמה, וגם כתגובה למהלכים הפוליטיים.

כמי שמפעילים תשתיות חשובות ביותר בפעילות האינטרנט בישראל, משימתו הראשונה של האיגוד הייתה לוודא שהפעולות המלחמתיות אינן פוגעות ברציפות התפקודית של האיגוד, וכנגזר מכך – בפעילות האינטרנט בישראל. בשבועות הראשונים התמודדנו בהצלחה עם מתקפות רבות על תשתיות האיגוד, חלקן בהיקפים שלא נראו בעבר. מעבר להגנה על מערכותינו, מצאנו לנכון, מקום שיכולנו, להגן על משתמשי האינטרנט הישראלים שנתקלו במתקפות סייבר על מערכותיהם. אך לא היה מדובר רק בהגנת סייבר, אלא גם בסיוע להתמודד עם כמויות אדירות של מידע פוגעני, חלקו אמיתי וקשה לצפיה וחלקו כוזב במטרה להשפיע על דעת הקהל.

איגוד האינטרנט הישראלי רואה כמטרה משמעותית בפעילותו לשמר עקרונות חוקתיים ודמוקרטיים בפעילות האינטרנט בישראל. האיגוד אינו גוף פוליטי, וקיימות במסגרתו דעות שונות. אך המהלכים שקודמו היו יכולים גם לפגוע במימוש עקרונות אלה באינטרנט הישראלי, והאיגוד עקב בדאגה אחר המהפכה המקודמת על ידי הממשלה והקואליציה, וגם אחר התגובה של החברה האזרחית. הזכרון הטרי מהשימוש המופרז שעשתה הממשלה בטכנולוגיות מעקב דיגיטליות במסגרת ההתמודדות עם מגפת הקורונה, מעלה חשש אמיתי לעקרונות דמוקרטיים כפי שהם באים לידי ביטוי ברשת, ושהאיגוד רואה עצמו כשותף להם ומגן עליהם.

השפעת המלחמה וייתכן שגם השסעים שצצו ועלו כתוצאה מהמהפכה המשפטית באו לידי ביטוי גם ברישום שמות מתחם (domain names) במרחבים המדינתיים, שהוא במידה מסוימת מראה של הפעילות המשקית והחברתית בישראל. צפינו בירידה בהיקף של רישום שמות מתחם כלל, אף שבנושאים נקודתיים הקשורים במלחמה נראה שימוש רלוונטי. שנת 2023 תזכר כשנה שבו האיגוד החל בתהליך שינוי פעילות מחלף האינטרנט הישראלי, שהוקם על ידי מייסדי האיגוד בשנת 1996. השילוב של תהליכים גלובליים, איזוריים ומקומיים חייבו את האיגוד לבחון מחדש את אופן הפעילות של המחלף, ולהתאימו לאופן שבו האינטרנט פועל בעשור השלישי של המאה ה-21.

במקביל, פעילויות רבות שהתשתית שלהן הונחה בשנים קודמות, באו לידי ביטוי בתוצרי האיגוד. האיגוד מציג שיפור מתמיד באיכות תוצרי המחקר של האיגוד ובפעילות המידע והידע שהוא מנגיש על אודות האינטרנט בישראל. חשיבות פעילותו בנושא של פערים דיגיטליים וסיוע לציבור להתמודד עם אתגרי העולם הדיגיטלי נבחנה במלחמה, ובה באה לידי ביטוי הניסיון הרב והמחויבות של האיגוד בנושאים אלה.

כל ההצלחות הנ"ל לא היו באות לעולם ללא צוות העובדים המוכשר והמחוייב של האיגוד, וזו הזדמנות להכיר לו תודה. ברצוני להודות גם לוועד המנהל של האיגוד, אשר תורם מניסיונו וזמנו להנהיג את האיגוד בזמנים אלה.

בברכה,

יורם הכהן
מנכ"ל איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר)

על אודות האיגוד

איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר) ("האיגוד") הוא עמותה אשר שמה לה למטרות לקדם מגוון נושאים הקשורים לפעילות האינטרנט במדינת ישראל. מטרותיה הרשומות הן:

- קידום פעילות אסדרה עצמית בתחומי האינטרנט; לרבות גיבוש כללי אתיקה, ואמצעים נוספים וזאת תוך שמירה על ניטרליות הרשת.
- להוות גוף טכנולוגי מוביל לניהול תשתיות האינטרנט בישראל ולקידום קהילת הגולשים.
- הקצאת שמות מתחם והסדרת התחום בישראל.
- ייצוג ארגון האינטרנט העולמי (ISOC – Internet Society) בישראל.
- הרחבה והעמקה של השימוש באינטרנט בחברה הישראלית באופן בטוח, נגיש ופתוח.
- קידום המחקר, החינוך והאוריינות, התקשורת ושיתופי פעולה הקשורים באינטרנט בישראל.
- השתתפות ביצירה ועדכון של תקינה (ישראלית ועולמית) הקשורה לאינטרנט והשימוש בה.
- העשרה של העוסקים בתחום האינטרנט לשדרוג / לשיפור הידע המקצועי שלהם, ע"י ארגון ימי עיון, סדנאות והפצת חומרי ידע מקצועי.
- ייצוג קהיליית האינטרנט הישראלית בגופים בינלאומיים שונים לרבות: ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers).
- כל פעילות אחרת לקידום נושא האינטרנט בישראל.

האיגוד מנהל שתי תשתיות מרכזיות בליבת האינטרנט הישראלי:

- מרשמי שמות המתחם הלאומיים ברמה העליונה של ישראל (ccTLD – country code Top Level Domain): IL. ו"ישראל" ("המרשם").
- מחלף האינטרנט הפנים-ישראלי IIX (Israeli Internet eXchange) ("IIX").

מרשם שמות מתחם הוא מאגר מידע מרכזי וייחודי המקשר בין שמות מתחם (domain names) לכתובות האינטרנט (IP address) שבהן הם פועלים. באמצעות מערכות המרשם מוקצים שמות המתחם למי שמבקש להחזיק בהם ולעשות בהם שימוש. רישום שמות המתחם נעשה כיום בידי רשמים הפועלים מטעם האיגוד, ועומדים בקשר עם כל אחד שמבקש לרשום או לחדש שם מתחם. מתוקף אופן פעילותו של המרשם, האיגוד גם מפיץ לכל העולם את המידע על אודות שרתי ה-DNS (Domain Name Servers) שבהם מפורסם המידע המקשר בין שם המתחם לכתובת האינטרנט שלו.

IIX הוא מערך מתגי תקשורת מחשבים, המקשר באופן שוויוני וניטרלי בין רובם המוחלט של ספקי הגישה לאינטרנט בישראל (ISP – Internet Service Providers), כך שגלישה של משתמשים בישראל לאתר אינטרנט במדינת ישראל, או לשירות הפועל בה, תיעשה מבלי לצאת מגבולות המדינה.

IIIX חוסך עלויות תקשורת בינלאומית, מגביר את מהירות הגלישה באינטרנט עבור משתמשים בישראל, משפר את יכולת הגנת הסייבר של מדינת ישראל ומביא לתחרות בהיצע שירותי האינטרנט, שכן הוא מקל על ספקי גישה חדשים להיכנס לשוק.

במקביל לניהול הפעילות התשתיתית של המרשם ו-IIIX, האיגוד עוסק בסוגיות מגוונות של הטמעת אינטרנט ושימוש בו בחברה הישראלית. בין היתר, האיגוד מקדם מדיניות ציבורית המתמקדת בשמירה על ערכי חופש הרשת, שמשמעותם יישום של העקרונות החוקתיים של מדינה דמוקרטית באינטרנט. במסגרת זאת, האיגוד רואה עצמו כשומר על זכויות חוקתיות כגון חופש הביטוי (שפגיעה בו ברשת עשויה להיות, לדוגמה, חסימת גישה לאתרי אינטרנט), הזכות לשוויון (שמשמעותה ברשת היא, לדוגמה, עקרון ניטרליות הרשת והנגשה של אתרי אינטרנט לאנשים עם מוגבלות), הזכות לפרטיות, חופש התנועה (שמשמעותה ברשת היא, לדוגמה, חופש גלישה ללא מגבלות) וחופש המידע.

נדבר נוסף בפעילות המדיניות הציבורית של האיגוד הוא פרסום מידע ומסמכי מדיניות העוסקים בסוגיות שונות – טכנולוגיות, משפטיות, חברתיות, חינוכיות וציבוריות – אשר נוגעות לחיינו הדיגיטליים כפרטים וכחברה. מטרת איסוף המידע ופרסומו הוא לשמש תשתית לקובעי מדיניות, חוקרים באקדמיה וגופים במגזרים העסקי, הממשלתי והשלישי בסוגיות של אינטרנט. מטרת מסמכי האיגוד היא ליצור תשתית ידע מעמיק ואיכותי, כבסיס לדיון ציבורי ולגיבוש המלצות מעשיות למדיניות לאומית שתעצב מרחב דיגיטלי מתקדם, בר-קיימא ובטוח בישראל.

מלבד קידום מדיניות ציבורית במובנה הרחב, האיגוד עומד לרשות הציבור גם באמצעות מתן כלים ותמיכה בכל הקשור להגנה על הפרט והתמודדות עם האתגרים שהשימוש ברשת מעמיד בפני החברה. במסגרת זו מפעיל האיגוד את קו הסיוע, המספק מענה אנושי מסביב לשעון לתמיכה וייעוץ בכל הנושאים הנוגעים לשימוש מיטבי ברשת ולתופעות רשת שכיחות כגון אלימות וירטואלית, ביוש (shaming), הפצה של תכנים פוגעניים ומיניים ועוד. כמו כן, מפרסם האיגוד כלים מעשיים להתנהלות חברתית ברשת ולמאבק בתופעת הבריונות ברשת.

במקביל מפעיל האיגוד את **Block** (<https://www.block.org.il>) – מרכז הגנת סייבר לאזרחים ועסקים קטנים, אשר מטרתו לספק לאזרחי ישראל ותושביה מידע וסיוע בכל הקשור בהגנה על המרחב הדיגיטלי הפרטי שלהם, ולאפשר להם לבנות "קו הגנה" אישי שישפר את רמת הגנת הסייבר בבית ובעסק הקטן. האיגוד רואה בהעלאת רמת הגנת הסייבר של משתמשי האינטרנט בישראל מטרה בעלת תכליות חברתיות ולאומיות, ומיזם Block משרת את שתיהן.

פעילות בעלת זיקה טכנולוגית-חברתית חשובה נוספת של האיגוד היא מאמץ לצמצום פערים דיגיטליים ולהגברת השימוש והנגישות של האינטרנט בישראל לכלל האוכלוסיות באופן שוויוני והוגן. האיגוד פועל לקידום הנגשה שוויונית של מידע, פעילות ושירותים ממשלתיים וציבוריים חיוניים לכלל קבוצות האוכלוסייה – ובהן החברה הערבית, החברה החרדית ובני הגיל השלישי – כמו גם לאנשים עם

מוגבלות וקבוצות מוחלשות אחרות. כמו כן, האיגוד עוסק במיפוי וצמצום פערים בפריסת תשתיות האינטרנט ברחבי ישראל ובנגישות אליהן.

נוסף על פעילותו המקומית, האיגוד מייצג את קהילת האינטרנט הישראלית במספר פורומים בינלאומיים. האיגוד הוא הסניף הישראלי של איגוד האינטרנט העולמי (Internet Society, isoc.org) וחבר במועצת מרשמי שמות המתחם המדינתיים האירופיים (CENTR – Council for European National Top-Level Domain Registries).

כמו כן, האיגוד פועל במסגרת ICANN (Internet Cooperation for Assigned Names and Numbers), הגוף האחראי על הניהול של מערך הקצאות שמות מתחם עיליים וכתובות אינטרנט (IP Addresses), וזאת תחת ארגון ccNSO (country code Names Supporting Organization), המייצג את מנהלי המתחמים העיליים המדינתיים (ccTLD) ב-ICANN. האיגוד חבר ב-RIPE-NCC, רשם האינטרנט האזורי (RIR – Regional Internet Registry) של איזור אירופה והמזרח התיכון, שישראל נמצאת בתחום אחריותו, ומשמש כרשם האינטרנט המקומי (LIR – Local Internet Registry) של מרחבי כתובות שונים שהוקצו למרחב האינטרנט הישראלי.

האיגוד משתתף מעת לעת גם בפגישות של IGF, פורום משילות האינטרנט (Internet Governance Forum) וכן בפעילויות WSIS (World Summit of the Information Society) של ארגון ITU (International Telecommunication Union).

מערך התשתיות והטכנולוגיה באיגוד

מבוא

האיגוד אחראי לשלושה תהליכים מרכזיים בתשתית הבסיס של האינטרנט הישראלי:

1. ניהול מרשמי שמות המתחם (Domain Names Registries) של המתחמים העיליים המדינתיים של ישראל (ccTLD – country code Top Level Domain). האיגוד מנהל את הסיומת הלאומית IL. מאז שנת 1997, והחל מנובמבר 2022 גם את מרשם שמות המתחם המדינתי החדש, בשפה העברית, "ישראל".
 2. הפצת המידע מהמרשמים על אודות מרחב IL ו"ישראל" למערך שמות המתחם הגלובלי (DNS – Domain Name System) לצורך שימוש במרחב IL ו"ישראל".
 3. חיבור בין ספקי הגישה לאינטרנט בישראל (ISP – Internet Service Providers) להעברת תעבורת אינטרנט פנים-ישראלית באמצעות מחלף האינטרנט הישראלי (IX – Israeli Internet eXchange).
נוסף על כך, האיגוד מנגיש במערכותיו מספר שירותי ערך מוסף לציבור הרחב, כגון: שעון זמן בפרוטוקול NTP (בכתובת timeserver.iix.net.il); אתר מראה לפרויקטי קוד פתוח (<https://mirror.isoc.org.il>); עותקים של שרתי השורש הסמכותניים (אוטוריטטיביים) של מערך שמות המתחם הגלובלי (DNS Root Servers); עותקים של שרתי ה-DNS הסמכותניים של ccTLD ו-gTLD (generic Top-Level Domain) מרחבי העולם; וכן את שירות ה-DNS החופשי והרקורסיבי של מיזם Quad9.
- לצורך מתן שירותים ציבוריים אלה, מפעיל האיגוד מגוון אמצעים טכנולוגיים, מנהליים ומשפטיים, התומכים בפעילות הציבורית הטכנולוגית הזו.
- במהלך שנת 2023, פותחו שירותי התשתית באיגוד באופן ניכר במספר תחומים, המפורטים בפרק זה.

השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על פעילות המרשם

הארכת תקופת החסד של שמות מתחם טרם מחיקתם

האיגוד אינו מוחק שמות מתחם מיד ביום פקיעת המועד לחידושם, אלא מעניק "תקופת חסד" (grace period), וזאת על מנת לאפשר למחזיקים שכשלו מסיבות כלשהן לחדש את שם המתחם הזדמנות נוספת. על פי כללי הרישום המחיקה הסופית עשויה להתרחש החל מ- 30 יום לאחר מועד הפקיעה, ועד 120 יום. בסמכותו של האיגוד להאריך או לקצר את תקופת החסד על פי שיקול דעתו.

באוקטובר 2023, עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" החליט הדרג המקצועי באיגוד, להאריך את תקופת החסד לחידוש (period grace) הניתנת למחזיקי שמות המתחם ששם המתחם שלהם פקע למקסימום האפשרי בכפוף לכללי הרישום. הארכת תקופת החסד הוחלה על כל שמות המתחם שמועד הפקיעה שלהם חל מה- 15.10.2023 ואילך. מטרת הארכת תקופת החסד לחידוש, היתה לסייע לציבור הרחב ולעסקים בישראל, אשר מתמודדים בזמנים קשים עם השלכות מתקפת ה- 7 באוקטובר והמלחמה המתמשכת בהם אנשים מגויסים ומפונים מבתיהם, לשמור את שם המתחם שלהם ולא לאבדו בשל חוסר תשומת לב.

הגברת רמת הכוונות להתמודדות עם מתקפות בזירה הדיגיטלית

החל מאוקטובר 2023, הבחין הצוות המקצועי של האיגוד בעלייה בתופעות של השחתת אתרים ישראלים ופריצה לממשקי ניהול שמות מתחם, על מנת לשנות את הפניות שרתי ה- DNS המוגדרים בשמות המתחם ולהפנותם לשרתים DNS אחרים על מנת להעלות תוכן תעמולה התומך באוייב. מרגע זיהוי התופעה, פעלו צוותי האיגוד לביצועתהליכי ניטור קפדניים בכל הנוגעלשינוי DNS המועברים לאיגוד, וסיכלו פגיעה באתרים רבים. כמו כן, פרסם צוות מרשם שמות המתחם באיגוד, מדריך הקורא למחזיקים להגן על ממשק הניהול שלהם וליישם אמצעי זהירות אותם מציע הרשם (כמו FA2, עדכון סיסמאות וכו'). המדריך זמין לצפייה באתר האיגוד - <https://www.isoc.org.il/tips-and-quest-articles/protect-your-domain-management-ineterface>

השתקפות מלחמת "חרבות ברזל" ברישום שמות מתחם ישראלים

כחודש מפרוץ מלחמת חרבות ברזל פירסם האיגוד לעיון הציבור נתונים ומגמות רישום שמות מתחם במרחבי il ו- . ישראל כפי שבאים לידי ביטוי בחודש הראשון למלחמה. פרסום נתונים זה מאפשר לבחון את דפוסי רישום שמות המתחם הלאומיים il ו-ישראל במהלך מלחמת "חרבות ברזל", יחד עם תרשימים ועוגנים חזותיים להבנת דינמיקות אלו והשלכותיהן.

לצפייה בנתונים המלאים: https://www.isoc.org.il/sts-data/iron_swords_domains

שיפור הגנת הסייבר של מערכות ניהול מרחב IL.

כזכור, בשנת 2018 הוכנס האיגוד לרשימת הגופים המנויים בתוספת החמישית לחוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 ("חוק הסדרת הבטחון"), כמפעיל של "מערכת ממוחשבת חיונית" כהגדרתה בחוק, ובכך הוכפף רשמית לסמכות ההנחיה של מערך הסייבר הלאומי, לפי חוק הסדרת הבטחון. התהליכים הנגזרים ממעמד זה מסייעים רבות למגמת השיפור המתמיד של האיגוד בהגנה על מערכותיו מפני מתקפות ואיומי סייבר.

במהלך שנת 2023, המשיך האיגוד בביצוע של מהלכים שונים לשיפור המענה של האיגוד לאיומי סייבר, אשר מאידך גיסא הולכים ומשתכללים. במסגרת החודשים הראשונים של מלחמת "חרבות ברזל" נתקף האיגוד במתקפות מניעת שירות (DDOS) בנפחים גבוהים ובתחכום רב, ונאלץ להקדיש משאבים ותשומת לב לשיפור נקודתי של פערים שהתגלו (אך לא פגעו, בסופו של עניין, בכשירות המהותית של האיגוד).

הסדרת רישום משאבי אינטרנט ב-RIPE NCC

כחלק מפעולות האיגוד לקידום כניסתו של האינטרנט לשימוש מסחרי, הקצה האיגוד מאמצע שנות ה-90 משאבי אינטרנט של כתובות IP ומספרי ASN לארגונים בישראל, במטרה לאפשר לאותם ארגונים להיות מחוברים לשני ספקי אינטרנט במקביל (dual homing). הכתובות שהוקצו הן מתוך טווח כתובות שנוצר עוד טרום הקמתו של RIPE NCC (הארגון האחראי על הקצאת כתובות IP במרחב אירופה, המזה"ת ומרכז אסיה), ומשך הן מוגדרות במרשם של RIPE ככתובות מסוג Legacy. במהלך השנים תפקד האיגוד כאחראי הניהול (Maintainer) של משאבים אלו וסייע למחזיקים בהם לבצע שינויי רישום.

מזה שנים שהאיגוד אינו מקצה עוד משאבי אינטרנט אלו, ורישומם כאחראי אובייקט הניהול של טווחי כתובות במרשם שמנהל RIPE מקשה על הכנסה לשימוש של שירותי BGP חדשים כגון [RPKI](#), ולמעשה מציג לעולם תמונה לא נכונה של זכות האחזקה בטווח הכתובות. על כן, החל האיגוד באפריל 2023 תהליך של העברת ניהול טווחי כתובות אלו לשליטתם המלאה של הארגונים להם הוקצו הכתובות והסדרת האחזקה בטווחי הכתובות במרשם RIPE NCC לפי [מדיניות RIPE NCC](#) [המעודכנת לגבי טווחי Legacy](#).

ההליך מצריך שיתוף פעולה מלא עם הארגונים המחזיקים בכתובות על מנת להבטיח את יכולתם העצמאית להמשיך להחזיק ולהשתמש בכתובות ללא תמיכה של האיגוד. מספר ארגונים השלימו את ההליך בהצלחה ובמהלך 2024 אנו צופים לסיים את העברת כל הכתובות.

מידע נוסף מפורסם באתר האיגוד: <https://www.isoc.org.il/ripe-ncc-legacy-faq>

בחינת מדיניות WHOIS

במהלך 2023 החל האיגוד בתהליך של בחינת מדיניות פרסום המידע בשירות ה-WHOIS, המספק מידע על אודות מחזיקים בשמות מתחם.

מדיניות הפעלת שירות ה-WHOIS ויישומה על ידי האיגוד לא השתנתה משנות ה-90, אז החל האיגוד בהפעלת השירות. עם חלוף השנים עולה הצורך לבחון את המדיניות, על רקע התפתחות ברגולציית הגנת המידע האישי (data protection) ועליית חשיבותו של השימוש באינטרנט עם מעבר הכלכלה והחברה לשימוש מסיבי ברשת.

WHOIS הוא פרוטוקול שאלתה ותגובה שגובש על ידי כוח המשימה להנדסת האינטרנט (IETF), הנמצא בשימוש נרחב לצורך תשאול בסיסי נתונים המאחסנים מידע על משאב אינטרנטי ברשת, כמו שמות מתחם (Domain Names). בביצוע שאלתת WHOIS מקבל המשתמש מידע שנרשם בבסיס הנתונים על אודות שם המתחם שחיפש¹.

כחלק מתהליך הבחינה בוצע מחקר משווה בנושא וסקירה של מודלים שונים המיישמים מרשמים בעולם, התקיימה סדרת פגישות עם בעלי עניין ומשתמשי השירות במטרה ללמוד על השימושים והצרכים וכן לצורך קבלת התייחסויות במקרה של שינוי המדיניות. לאחר בחינה של כל השיקולים גיבש הצוות המקצועי המלצה לשינוי מדיניות ה-WHOIS על ידי צמצום המידע המוצג ב-WHOIS והתקיים דיון בנושא בישיבת הוועד המנהל של האיגוד. במהלך 2024 ימשיך התהליך שיכלול בניית תוכנית עבודה, הבנת הצרכים התפעוליים והאדמיניסטרטיביים ושיתוף שינוי המדיניות להתייחסות הציבור. שינוי מדיניות מעין זה הוא בעל משמעויות טכנולוגיות, משפטיות ותפעוליות גדולות ולכן התהליך נעשה בצורה יסודית ומקיפה ביותר.

"ישראל" – מרחב שמות מתחם מדינתי בעברית

השלמת השקת "ישראל"

במהלך 2023 הושלמו תקופות הרישום המוגן עבור זכאי הליך הסאנרייז (שלב הרישום המוקדם – בשלב זה בעלי סימני מסחר ותאגידים יכלו לשריין שמות) ועבור מחזיקי שמות המתחם בעברית במרחב IL. אשר הוענקה להם זכות ראשונים מוגבלת בזמן לרישום שם המתחם הזהה בעברית במרחב "ישראל". בעלי הזכות יכלו לרשום את שם המתחם כאמור במהלך "תקופת הרישום המוגן הראשונה והשנייה", שנמשכה חמישה חודשים – עם פתיחת הרישום במרחב "ישראל" לכלל הציבור.

¹ <https://datatracker.ietf.org/doc/html/rfc3912>

מבין הגורמים הזכאים כ-27% מימשו את זכותם, שמות המתחם השמורים שלא נרשמו שוחררו לרישום לציבור הרחב.

מחלוקות ("ישראל")

כאמור, טרם השקת המרחב לציבור הרחב האיגוד התאפשר לבעלי סימני מסחר ותאגידי לשריין את שם המתחם לכשיפתח הרישום לכלל הציבור, "שלב הסאנרייז" (הרישום המוקדם) וזאת על מנת לצמצם את תופעות של הפרות זכויות ברישום. יחד עם זאת שלב הרישום המוקדם לא מונע תופעות כאלו ובמידה ושם מוגן לא שוררין הוא פתוח לרישום לכלל הציבור. במקרים מסויימים המחלוקת נפתרת בין מחזיק שם המתחם לגורם הטוען לזכויות בשם ובמקרים אחרים הנושא נפתר על ידי מנגנון יישוב המחלוקות של האיגוד ה-IL-DRP. מפתחת המרחב הוגשו שש בקשות לפתיחת הליך ליישוב מחלוקת.

הטמעת השימוש של IDN בסיומת "ישראל"

במהלך 2023 המשיך האיגוד במאמצי ההטמעה של הסיומת "ישראל" הן בהיבט הטכני והן בהיבט של חשיפתה לציבור והעלאת המודעות אליה.

באשר להטמעה הטכנית, האיגוד נמצא בקשר מתמשך עם נציג הפורום של ה-Universal Acceptance Steering Group (UASG), הפועל לחקירת תאימות של תשתיות אינטרנט שונות ל-IDN וקידום התמיכה בהן. האיגוד מעביר את ממצאיו לידיעת ולטיפול ה-UASG כפי שעולים כל העת מבדיקות יזומות ומדיווחים מהציבור. בנוסף, האיגוד ביצע פניות יזומות לפלטפורמות שבהן נמצא שהסיומת "ישראל" לא הוטמעה באופן מלא או מספק. פניית האיגוד הדגישה בפני הפלטפורמות את הבקשה לתמוך בסיומת ולאפשר למשתמשים למצות את השימוש בשם המתחם שרשמו. חלק מאתגרי ההטמעה נובעים מחבלי לידה האופייניים לתחילת השימוש בסיומת חדשה, ללא קשר לכך שמדובר בשם מתחם מסוג IDN וחלקם נובעים ממאפייניהם הייחודיים של שמות מתחם בתקן IDN. אף ששמות מתחם הפועלים ב-IDN נמצאים בשימוש מזה כשני עשורים במרשמים שונים ברחבי העולם, הם עדיין ניצבים בפני אתגרים גדולים. פתרונות טכנולוגיים רבים עדיין מתקשים לזהות IDN כשם מתחם תקף, התמיכה ב-IDN לצורך שימוש כתובות דוא"ל לא מספקת, וברשתות החברתיות יש תמיכה חלקית בלבד. האיגוד פועל ככל הניתן לקדם את המודעות ל-ישראל ו-IDN דרך הפורום של UA ומקוויים שהמאמצים יביאו להתקדמות בשנים הקרובות.

באשר להגברת המודעות לסיומת החדשה וליתרונותיה, האיגוד ביצע קמפיין השקה שנמשך גם בשנת 2023, על מנת להביא לחשיפה של הסיומת החדשה למגוון קבוצות בציבור. באתר [כולנו.ישראל](#) נוספו מדריכים ומאמרים טכניים הפונים לקהילה המקצועית וגם למשתמשי הקצה, הוקם פורום דיונים ושיתוף ידע ובוצע מחקר איכותנו בו התבצעו פניות למחזיקים שרשמו שם מתחם ב-"ישראל" בשביל ללמוד על הצרכים, האתגרים והתועלות בהחזרת שם מתחם בעברית.

ביטול תת המרחב "ממשל.ישראל"

במרחב ".ישראל" מתאפשר לציבור הרחב לרשום שם מתחם ישירות תחת הרמה העליונה ".ישראל" בנוסף הוקצו ארבעה תתי מרחב נוספים שהוגדרו עבור סקטורים מסויימים, והם: "אקדמיה.ישראל" עבור מוסדות אקדמיים, "ישוב.ישראל" עבור יישובים בישראל, "ממשל.ישראל" עבור גופי ממשל ו-"צהל.ישראל" עבור צבא הגנה לישראל. בעקבות בקשת מערך הדיגיטל הלאומי בוטל תת המרחב "ממשל.ישראל" בשל סיבות הנוגעות ואופן השימוש המיטבי עבורם בשם מתחם זה. שם המתחם "ממשל.ישראל" הוקצה למערך הדיגיטל ומנוהל על ידם.

נתוני רישום וחידוש שמות מתחם במרחב IL ו-"ישראל"

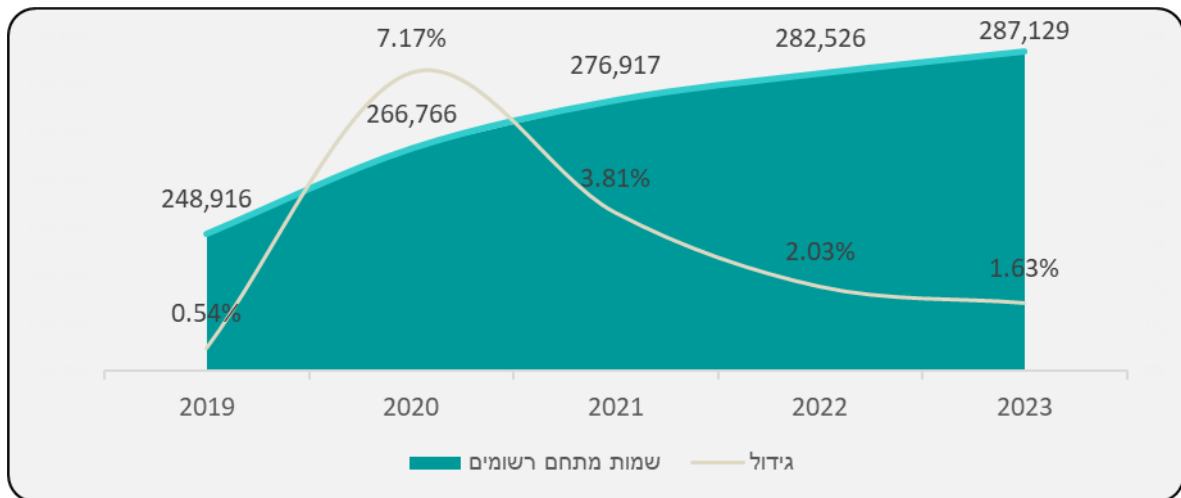
הטבלה הבאה מפרטת נתונים על אודות רישום שמות המתחם בשנת 2023 תוך השוואת הנתונים לשנים קודמות. מידע נוסף המתעדכן עיתית ניתן למצוא באתר האינטרנט של האיגוד, בכתובת <https://www.isoc.org.il/domain-names-registry-statistics>.

הנתונים מצביעים על כך שבשנת 2023 ממשיכה מגמת הגידול בהיקף החידושים של שמות מתחם במרחב ".IL", לצד זאת ישנה ירידה בהיקף הרישומים החדשים. בסך הכל המרחב גדל בכ-1.63% במהלך השנה.

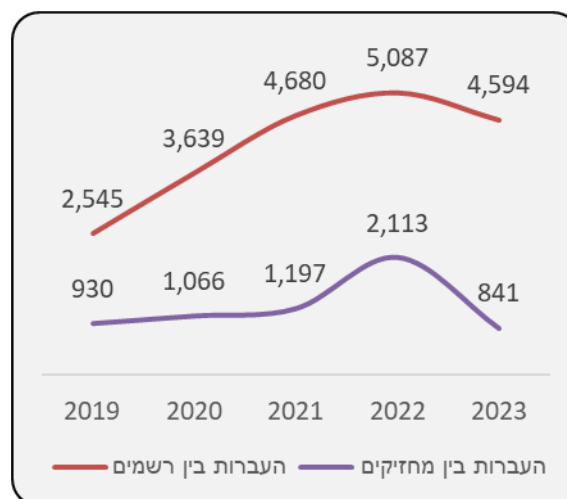
טבלה 1. רישום וחידוש שמות מתחם ב-2023, בהשוואה ל-21 (נכון ל-31 בדצמבר 2023)

נתונים במרחב IL	מספר שמות המתחם	אחוז הגידול בהשוואה ל- 2022	שינוי כמותי
סה"כ שמות המתחם הרשומים	287,129	1.65%+	4,654
שמות מתחם חדשים שנרשמו	39,735	9.56%-	4,199-
שמות המתחם שחודשו	146,587	2.83%+	4,028
שמות המתחם שפקעו (ולא חודשו)	34,841	7.43%-	2,795-
שמות המתחם שהועברו בין רשמים (Transfer)	4,566	10.24%-	521-
שמות מתחם שהועברו בין מחזיקים (העברת זכויות)	841	38.39%-	524-
שמות מתחם שנמחקו ע"י הרשם/מחזיק	141	25.89%+	29
שמות מתחם שנמחקו ע"י המרשם (עקב הפרה של כללי הרישום)	100	83.08%-	491-
מספר שמות מתחם חתומים DNSSEC	6,788	15.74%+	923
שמות מתחם שחלים עליהם כללי המרשם מלפני 1999	8,320	0.29%-	24-
נתונים במרחב ישראל	מספר שמות המתחם	אחוז הגידול בהשוואה ל- 2022	שינוי כמותי
סה"כ שמות המתחם הרשומים	22,590	13.23%+	2,639
שמות מתחם חדשים שנרשמו	2,693	86.60%-	17,401-
שמות המתחם שחודשו	5,994	11,475.47%+	5,941
שמות המתחם שפקעו (ולא חודשו)	5	-	5
שמות המתחם שהועברו בין רשמים (Transfer)	395	631.48%+	341
שמות מתחם שהועברו בין מחזיקים (העברת זכויות)	43	377.78%+	34
שמות מתחם שנמחקו ע"י המחזיק	49	65.73%-	94-
שמות מתחם שנמחקו ע"י המרשם (עקב הפרה של כללי הרישום)	-	-	-
מספר שמות מתחם חתומים DNSSEC	4,418	10.17%+	408

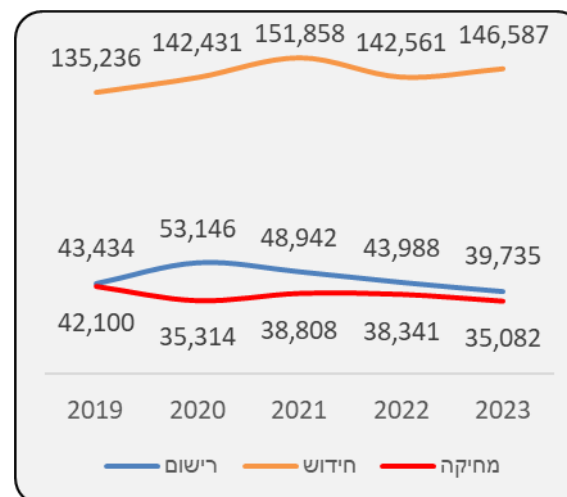
מגמות במרחב .il בתצוגה גרפית

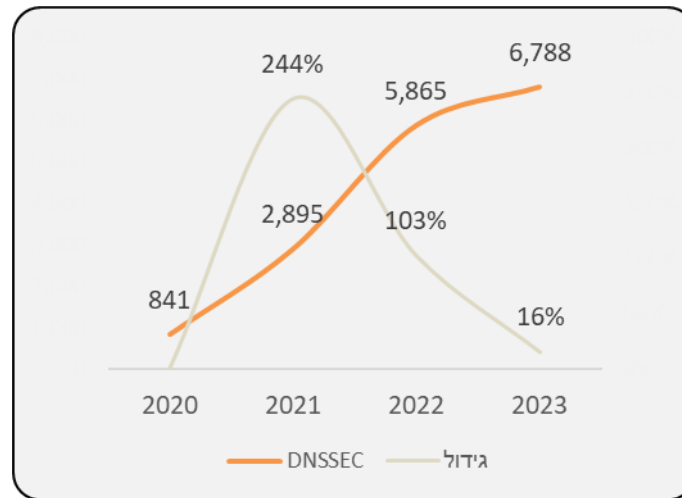
תרשים 1: שמות מתחם מנוהלים ומגמת גידול

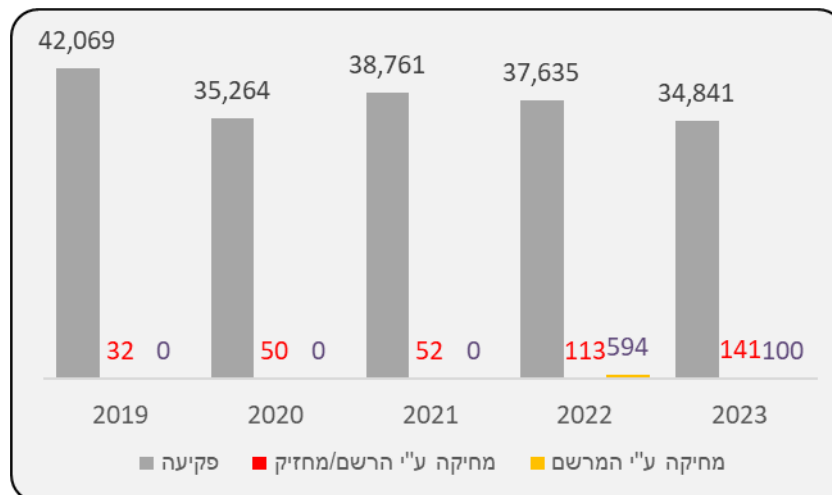
תרשים 2: העברות בין רשמים (TRANSFER, PROCESS END DATE) והעברות בין מחזיקים (REASSIGN)

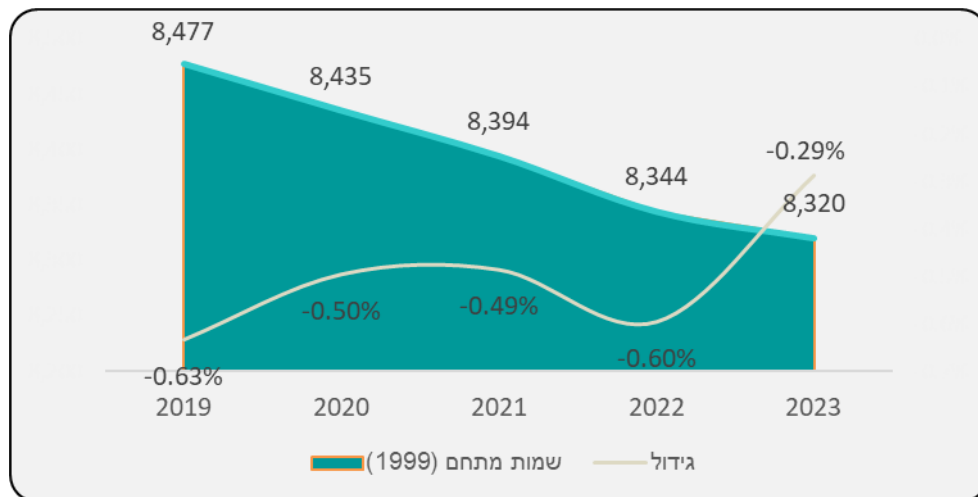
תרשים 3: בקשות רישום, חידוש ומחיקות

תרשים 4: שמות מתחם חתומים DNSSEC ומגמת גידול

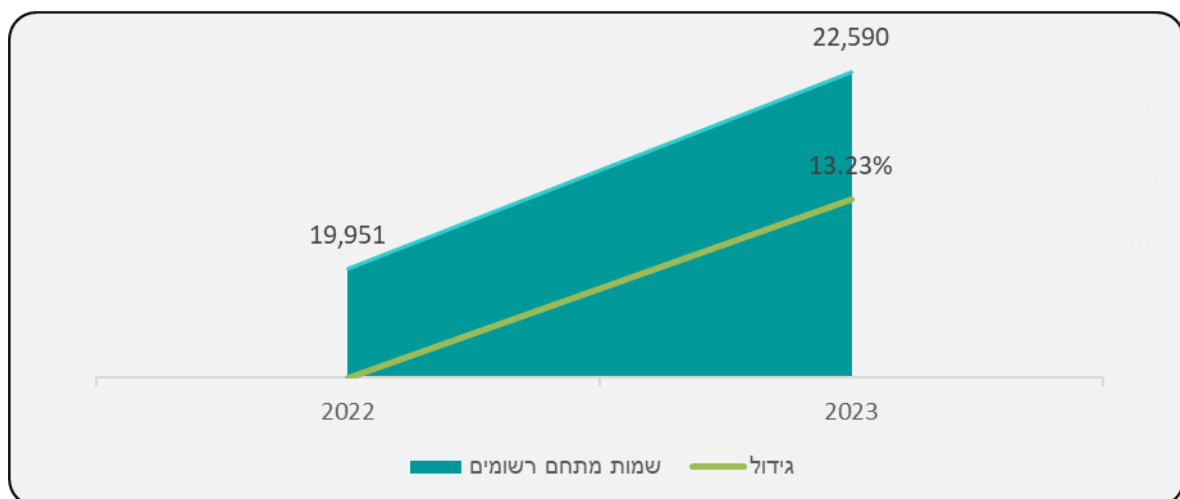

תרשים 5: התפלגות סוגי מחיקות

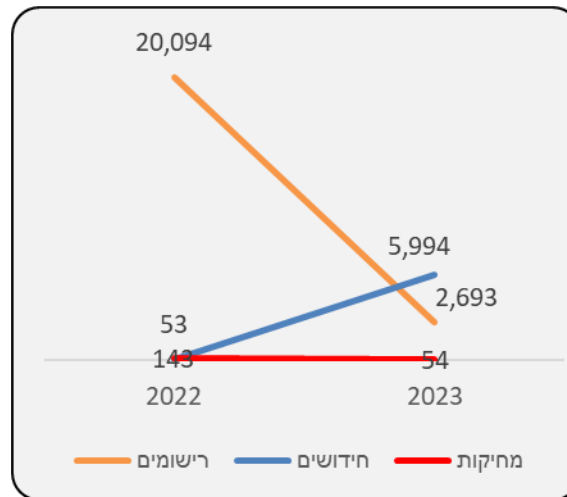

תרשים 6: שמות מתחם שחלים עליהם כללי המרשם מלפני 1999 ומגמת גידול באחוזים

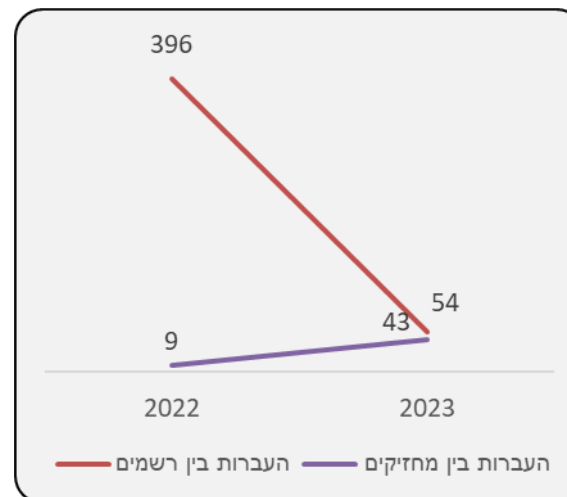
מגמות במרחב. ישראל

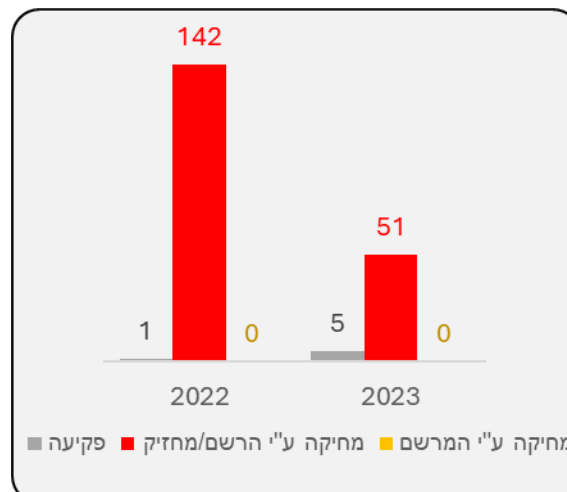
תרשים 7: שמות מתחם מנוהלים ומגמת גידול

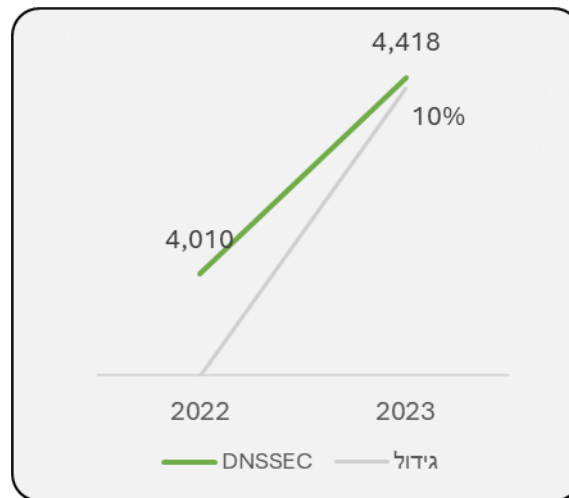
תרשים 8: בקשות רישום, חידוש ומחיקות

תרשים 9: העברות בין רשמים (TRANSFER, PROCESS END DATE) והעברות בין מחזיקים (REASSIGN)

תרשים 10: התפלגות סוגי מחיקות

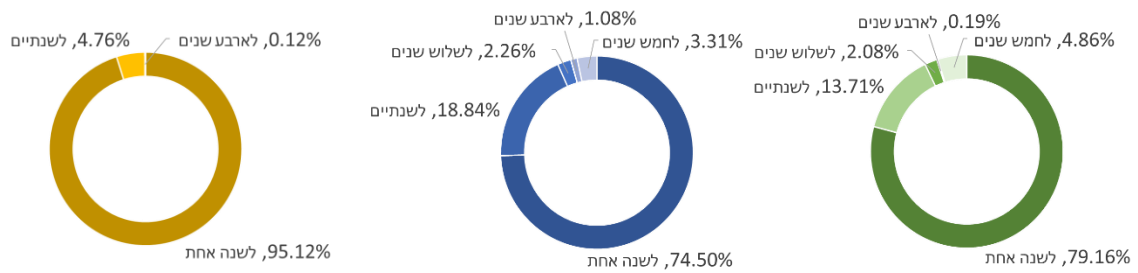

תרשים 11: שמות מתחם חתומים DNSSEC ומגמת גידול

הטבלה הבאה מציגה נתוני רישום שם מתחם חדש, חידוש והקצאה מחדש של שם קיים לפי מספר השנים שמחזיק שם המתחם בחר לקבוע.

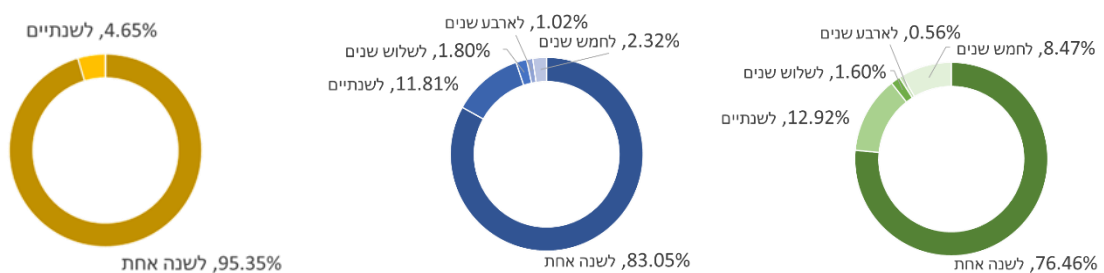
טבלה 2: התפלגות רישום וחידוש שמות מתחם לפי תקופת רישום .IL

מספר השנים	שמות מתחם חדשים	% מכלל הרישומים	חידוש שמות מתחם	% מכלל החידושים	העברת שמות מתחם בין מחזיקים	% מכלל העברות
1	31,455	79.16%	109,209	74.50%	800	95.12%
2	5,449	13.71%	27,622	18.84%	40	4.76%
3	825	2.08%	3,314	2.26%	0	0.00%
4	74	0.19%	1,584	1.08%	1	0.12%
5	1,932	4.86%	4,858	3.31%	0	0.00%
סה"כ	39,735	100%	146,587	100%	841	100%

תרשים 12: התפלגות רישום לפי תקופת רישום (IL) תרשים 13: התפלגות חידוש לפי תקופת רישום (IL) תרשים 14: התפלגות העברת שמות מתחם בין מחזיקים (IL)
טבלה 3: התפלגות רישום וחידוש שמות מתחם לפי תקופת רישום "ישראל"

מספר השנים	שמות מתחם חדשים	% מכלל הרישומים	חידוש שמות מתחם	% מכלל החידושים	העברת שמות מתחם מחזיקים	% מכלל העברות
1	2,059	76.46%	4,978	83.05%	41	95.35%
2	348	12.92%	708	11.81%	2	4.65%
3	43	1.60%	108	1.80%	0	0%
4	15	0.56%	61	1.02%	0	0%
5	228	8.47%	139	2.32%	0	0%
סה"כ	2,693	100%	5,994	100%	43	100%

תרשים 15: התפלגות רישום לפי תקופת רישום (ישראל) תרשים 16: התפלגות חידוש לפי תקופת רישום (ישראל) תרשים 17: התפלגות העברת שמות מתחם בין מחזיקים (ישראל)

תיעוד שימושים בשמות מתחם (Crawler)

האיגוד עוקב אחר התפתחות מרחבי שמות המתחם שבניהולו גם מההיבט של רמת השימושים של שמות המתחם. אחוז שמות המתחם הממוצע בהם עשו שימוש במרחב il ע"י הקמת אתרים פעילים עומד על 53.43%. להלן נתוני 2023 לפי חודשים:

חודש בשנת 2023	אתרים מפותחים עם תוכן משמעותי	אתרים זמניים (PARKED)	אתרים ללא משמעותי/שגיאות	תוכן
ינואר	54%	12%	33%	
פברואר	54%	12%	34%	
מרץ	53%	12%	34%	
אפריל	53%	12%	34%	
מאי	54%	12%	34%	
יוני - אוקטובר	אין נתונים	אין נתונים	אין נתונים	
נובמבר	53%	11%	35%	
דצמבר	53%	10%	36%	

מחקר השימושים מבוצע על ידי ארגון centr באמצעות מדגם של 50,000 שמות מתחם מידי חודש, בפרויקט משתתפים מרשמים אירופאים נוספים כך שניתן להשוואת את רמות השימושים בין המרשמים השונים. מבלי לחשוף נתוני מרשמים אחרים ניתן לומר כי אחוז השימושים של מרחב il הוא גבוה בהרבה מהממוצע האירופי, והגלובלי.

ישוב מחלוקות סביב שמות מתחם – IL-DRP

מערך ה-IL-DRP מאפשר למחזיקי שמות מתחם ולמי שטוען לזכויות נוגדות ליישב את הסכסוך ביניהם באמצעות מנגנון יישוב סכסוכים אלטרנטיבי (ADR - Alternative Dispute Resolution) במסגרת האיגוד, ולהמנע מהצורך לפנות לבית משפט בנושאים אלה. הדיונים נעשים על ידי דיינים שהם משפטנים המתמחים בסוגיות של משפט וטכנולוגיה, ובפרט בנושא שמות מתחם.

בפברואר 2023 עודכנו תעריפי הליך יישוב מחלוקת כפי שמפורסמים באתר האיגוד בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן.

במהלך 2023 טופלו במסגרת הליך יישוב מחלוקות (IL-DRP) עשרה סכסוכים, חמישה במרחב ישראל וחמישה במרחב il. והם:

- הוט.ישראל
- carrefour-il.co.il
- גלובס.ישראל
- אמסלם.ישראל
- קרולינהלמקה.ישראל + קרולינה-למקה.ישראל
- טופטן.ישראל
- carstop.org.il
- nyx-israel.co.il
- heydude.co.il
- pinkpanther.co.il

ניתן לעיין בהחלטות פורומי ה-IL-DRP באתר האיגוד ב-http://www.isoc.org.il/domain-name-registry/dispute_resolution

שינוי מחיר יחידת רישום שם מתחם לשנה

בתאריך ה - 5/4/2023, בהתאם להחלטת הוועד המנהל של איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר) עודכן מחיר יחידת רישום שם מתחם (Domain Name) במרחבי IL. ו-ישראל ל - 47 שקלים לשנה, עלייה של 3 ש"ח ביחס למחיר הקודם שנקבע בפעם האחרונה בשנת 2018 ועמד על 44 שקלים. החלטת הוועד המנהל של האיגוד נקבעה על בסיס נתוני שינוי מדד המחירים לצרכן מחודש דצמבר 2018 ועד למועד הדיון (אשר נערך בדצמבר 2022) והשינויים בעלות הפעלת מערכות האיגוד.

סיום הסמכת הרשם ג'טסרבר והסמכת הרשם ג'טסרבר קלאוד

בתאריך 1/01/2023 סיים הרשם המוסמך ג'טסרבר את פעילותו כרשם וזאת על פי בקשתו שכללה בנוסף בקשה להעביר את פעילות ניהול שמות מתחם שלו לחברת ג'טסרבר קלאוד. על מנת להעביר את פעילות ג'טסרבר לג'טסרבר קלאוד, נדרשה ג'טסרבר קלאוד לעבור הליך הסמכה מלא ורק לאחר שהוסמכה כרשם מוסמך של איגוד האינטרנט הישראלי הועברה פעילות ג'טסרבר לרשם ג'טסרבר קלאוד.

מחלף האינטרנט הישראלי – IIX

רקע

במהלך השנים האחרונות, על רקע משבר הקורונה ומלחמת "חרבות ברזל", הומחשו ביתר שאת ערכו וחשיבותו של מחלף האינטרנט הפנים-ישראלי (IIX) לתפקוד מיטבי של מרחב האינטרנט הישראלי. בעוד ש בסוף שנת 2022 עמד נפח התעבורה בשעות השיא על כ-180 ג'יגה ביט לשנייה, בעת כתיבת דו"ח זה עומד נפח התעבורה בשעות השיא בימי השבוע על כ-300 ג'יגה ביט לשניה.

למידע עדכני ראו: <https://www.isoc.org.il/technologies-and-infrastructure-services/iix/iix-statistical-traffic-data-new>

תהליך בחינה אסטרטגית של פעילות מחלף האינטרנט הישראלי

כזכור, במהלך שנת 2022 החלה ועדת ההיגוי הציבורית לשירותי התשתית בבחינה אסטרטגית של פעילות ה-IIX. הסיבות לכך מגוונות. בראש ובראשונה, משרד התקשורת פתח בתהליך להקלת המשטר הרגולטורי של רישוי שירותי אינטרנט בישראל, תהליך בעל פוטנציאל להגדלת מספר הגופים העשויים להתחבר למחלף. נוסף על כך, התקבלה החלטה לבטל את ההפרדה בין ספקי תשתית לספקי שירותי גישה לאינטרנט, שנקבעה במסמך המדיניות של משרד התקשורת לרישוי שירותי אינטרנט משנת 2000. גם החלטה זו אמורה להשפיע באופן ניכר על מפת שירותי האינטרנט בישראל. גם הקמת תשתיות מקומיות לשירותי ענן בידי ענקיות התחום (Google, Amazon, Microsoft, Oracle), והדרישה במכרז נימבוס הממשלתי לחבר שירותים אלה למחלף, חייבה את האיגוד לבחון את המדיניות בנושא.

ועדת ההיגוי הציבורית לשירותי התשתית ערכה מספר דיונים בנושא, וראשית הוחלט להתיר חיבור למחלף עבור שירותי ענן העומדים בתנאי הסף של מכרז נימבוס. החלטה זו התקבלה לאחר שניתן אישור ממשרד התקשורת לשינוי ברישיון הפעולה של המחלף – שהוא רישיון יחיד ומיוחד – כך שיתאפשר לחבר אליו גופים שאינם ספקי גישה לאינטרנט (ISP). לקראת סוף שנת 2023 ערכו הוועד המנהל ווועדת ההיגוי לשירותי התשתית דיון מאוחד בהצעת המנכ"ל לשנות את מתאר הפעולה של מחלף האינטרנט הישראלי, ולהקים מחלף חדש אשר יפעל בשכבה השנייה (layer 2) של מודל שבע השכבות של OSI. ראוי לציין, כי מאז הקמתו בשנת 1996 ועד עתה פועל המחלף בשכבה השלישית (Layer 3), אופן פעולה שהקנה לו תפקיד חשוב בשיפור השירות למשתמשי האינטרנט בישראל וחיזוק התחרות בו. לאחר דיון בנושא, הנחה הוועד המנהל את המנכ"ל להציג תוכנית פעולה להקמת מחלף חדש, וזו תידון במהלך שנת 2024.

הקמת פלטפורמה טכנולוגית מבוססת כלי BI במסגרת תפיסת "ארגון מבוסס מידע"

בשנת 2023 נמשך פיתוחה של מערכת ה-BI של האיגוד, אשר אמורה לנתח את המידע הנצבר בבסיס הנתונים של מרשמי שמות המתחם במרחבי IL. וישראל ובשרתי ה-DNS הסמכותניים (Authoritative) שהוא מנהל.

מסיבות שונות חל עיכוב פרוייקט, ועלייתו לאויר נדחתה לשנת 2024.

רגולציה ומדיניות ציבורית

פעילות האיגוד בתחום הרגולציה והמדיניות הציבורית נעשית במספר מישורים ומול כמה קהלי יעד בזירה המקצועית:

1. **ייזום וביצוע מחקרי מדיניות בסוגיות טכנולוגיות, משפטיות, חברתיות, חינוכיות וציבוריות** – הנוגעות לחיים הדיגיטליים ברשת, כפרטים וכחברה. מטרתם של מסמכי המדיניות ומחקרי העומק שמפרסם האיגוד היא להניע תהליכים ברמה הלאומית וברמת הפרט, לעורר דיון מקצועי וציבורי מבוסס מידע וידע, ולסייע למקבלי ההחלטות לגבש מדיניות שתקדם ותשפר תהליכים מרכזיים בהתפתחותו של מרחב האינטרנט בישראל. תהליכים אלו הם בעלי היבטים טכנולוגיים, משפטיים ורגולטוריים, והאיגוד מבסס את המלצותיו על תשתית של ידע ומחקר, שמהווה חלק בלתי נפרד ממסמכי המדיניות המובאים לציבור ולגורמי ממשל.
2. **פרסום ניירות עמדה ותגובות ליוזמות חקיקה ורגולציה של גורמי ממשל שונים** – שמירה על הזכויות והאינטרסים של משתמשי האינטרנט בישראל אל מול שינויים רגולטוריים, יוזמות ממשל ופעילותם של גופים במגזר העסקי. בפעילותו בתחום זה, מייצג האיגוד את הקול הציבורי מול יוזמות חקיקה, רגולציה או פעילות עסקית, בתהליכי הייזום שלהם בידי בעלי העניין השונים – משרדי הממשלה היוזמים, ועדות הכנסת וגופים במגזר העסקי. מטרת פעילות זו היא לשמר את מרחב האינטרנט הישראלי פתוח, בטוח, חדשני, ניטרלי ושומר זכויות אזרח ואדם לכל.
3. **הפעלה ועדכון של מאגר הנתונים data.isoc.org.il על האינטרנט הישראלי ומשתמשיו** (ראו פרטים להלן).
4. **תשתית ידע ותמיכה במחקר מקומי** – הוצאת כתב עת למחקר בין-תחומי של האינטרנט הישראלי, הכולל פרסומים של חוקרים בכירים באקדמיה ובתעשיית ההייטק המקומית; עריכת כנסים אקדמיים וסדנאות למחקר אינטרנט ישראלי; תמיכה בתוכניות הכשרה והתמחות לסטודנטים; וכן ריכוז פורום ארגוני החברה האזרחית והקליניקות בתחומי טכנולוגיה ואינטרנט (כמפורט בהמשך).
5. **מענה שוטף לבקשות מידע וסקירות מקצועיות מטעם גורמי ממשל ורגולציה בישראל** – כגון: ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, משרד התקשורת, משרד המשפטים, הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן, מערך הסייבר הלאומי, משטרת ישראל, משרד מבקר המדינה, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ועוד.

מסמכי מדיניות ומחקרי עומק שפורסמו בשנת 2023

טכנולוגיות חדירה וחיפוש במכשירים חכמים ונכסים דיגיטליים על ידי רשויות האכיפה בישראל

ברבעון הראשון של 2023 פרסם האיגוד סקירה מקצועית מיוחדת על טכנולוגיות וכלים פורנזיים לפריצה וחיפוש בחומר מחשב וענן שבהם משתמשות רשויות החקירה בישראל (למשל, כלי הפריצה והחיפוש מתוצרת חברת Cellebrite ו-NSO), ומציג המלצות מדיניות לעדכון הדין וההנחיות באופן שיבטיח את מידתיות הפגיעה הפוטנציאלית של כלים אלו בזכויות החוקתיות לפרטיות ולהליך הוגן. סקירה מקצועית זו נועדה לספק נתונים ועובדות מהימנים על אופן הפעולה והיכולות של כלים טכנולוגיים המופעלים כיום בישראל, לצד מיפוי מפורט של מסגרת הדין ונוהלי המשטרה להפעלתם. זאת כדי להציב בסיס עובדתי לדיון ולעיצוב מדיניות בידי נבחרי הציבור, מערכת אכיפת החוק ומערכת המשפט, בין היתר על רקע קריאות ציבוריות ושיפוטיות לעדכון דיני החיפוש והראיות ולהתאמתם למציאות הטכנולוגית העכשווית בעידן האינטרנט של הדברים ומחשוב ענן. פרק א' של המסמך עוסק בסקירה טכנולוגית של טלפונים חכמים כמקור עתק של מידע אישי ורגיש; פרק ב' מציג כלים פורנזיים של רשויות החקירה בישראל להפקת ראיות ממכשירים חכמים; פרק ג' מספק תמונת מצב מבוססת נתונים על חדירה וחיפוש בטלפונים חכמים; פרק ד' עוסק במסגרת הדין ונוהלי משטרת ישראל לפריצה ולחיפוש במכשירים חכמים; פרק ה' מציג את הצורך בעדכון מסגרת הדין והנוהל לפריצה ולחיפוש במכשירים חכמים ובמשאבי ענן על ידי רשויות האכיפה בישראל; פרק ו' מציע מתווה לפיתוח האסדרה של חיפוש במכשירים חכמים אישיים.

מתווה לאסדרת רשתות חברתיות בישראל

ברבעון הראשון של 2023 פרסם האיגוד בשיתוף עם המכון הישראלי לדמוקרטיה מתווה מקיף לאסדרת רשתות חברתיות בישראל. על רקע התחזקות השפעתן של פלטפורמות התוכן הדיגיטליות על הפרט והחברה, החלו ברחבי העולם לחשוב מחדש על דרכי הפיקוח המדינתיות על הפלטפורמות האלה ועל דרכי אסדרתן כדי להתמודד עם הקשיים הנובעים מהמצב הנוכחי, ובראשם פערי מידע ומיקוח בין המשתמשים לפלטפורמות, היקף התוכן הבלתי חוקי או המזיק המופץ ברשת, והנזקים החברתיים-דמוקרטיים הנגזרים מפעילות הפלטפורמות. בישראל, כמו במרבית מדינות העולם, הפלטפורמות הדיגיטליות נהנות מחסינות מאחריות לנזקים או לפגיעות שנגרמו עקב תוכן שהועלה לפלטפורמה על ידי משתמשים עצמאים. במקורה נועדה חסינות זו לאפשר לפלטפורמות לפעול בלי שייחשפו לתביעות משפטיות בלתי נגמרות, אולם בעת האחרונה מחלחלת ההבנה שבמתכונת הנוכחית חסינות זו מונעת תמרוץ של הפלטפורמות לפעול ליצירת מרחב רשת נקי ובטוח למשתמשים. פרק 1 ממפה את השירותים האינטרנטיים לסוגיהם והמסגרות לאסדרתם; פרק 2 דן באחריותם של מתווכים דיגיטליים לתוכן בלתי חוקי או מזיק המופץ על ידי משתמשים; פרק 3 מציג את המודל המוצע לאסדרת רשתות חברתיות בישראל; פרק 4 מפרט את הנחות יסוד ותיחום היקף האסדרה במודל

המוצע; פרק 5 מתמקד בעקרונות יישומיים לעיצוב מדיניות ציבורית ישראלית כלפי תוכן מזיק ברשתות חברתיות ופרק 6 מציע דרכים להגברת אחריות הרשתות החברתיות בישראל בכלים הקיימים.

מדידת חופש הרשת וחסימת אתרים בישראל: מחקר אמפירי וכלי נתונים מתעדכנים

ברבעון השלישי של 2023 פרסמנו פרויקט מחקרי שבוצע בשיתוף עם מרכז הנשיא מאיר שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות, המספק לקהילה המקצועית בישראל נתונים וניתוח מפורטים של הגבלות גישה מדינתיות לאתרי אינטרנט והליכים נוספים שמתקיימים מאז שנת 2018 מכוח חוק הסמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט. מאגר הנתונים וכלי הניתוח שלנו מספקים לראשונה תמונת מצב מפורטת ומתעדכנת הבוחנת את מכלול הפעילויות להגבלת גישה לדומיינים המתבצעת בישראל כנגד אתרי אינטרנט בטענה לפעילות פלילית. בצד החשיבות הציבורית המובהקת של אכיפת החוק נגד עבריינות קשה המתבצעת או מסתייעת ברשת, חשוב לא פחות לקיים בקרה ופיקוח ציבורי מתמידים על הפעלת הסמכויות השלטוניות לצנזורת רשת. באמצעות ניתוח מקיף של ההליכים המשפטיים הרלוונטיים ומדידת חסימות האתרים בפועל, המחקר חושף תמונת מצב מפורטת ומתעדכנת על כמות האתרים החסומים בישראל, מאפייני הטיפול השיפוטי בבקשות המדינה לחסימת אתרים ומציע המלצות לתיקון המצב.

הפרויקט מציג רקע טכנולוגי ומשפטי ומסביר כיצד מתבצעת חסימת אתרים בישראל ומספק נתונים וממצאים על כמות ההליכים, סוגיהם והתפלגות תוצאותיהם, מאפייני הדיון השיפוטי בבקשות לצווים, ערכאות ושופטים, זמני הטיפול בבקשות צווי אינטרנט, טיב הראיות שעל בסיסן מוכרעות הבקשות, היקף ואופי הדיון וההנמקה השיפוטית, מספר בקשות צו מתוקן, תוצאות החסימה בפועל וחיווי לגולשים ופערי דיווח מטעם רשויות האכיפה: אי-פרסום צווי הגבלת גישה ופערים בין דיווחים פומביים.

ניתוח נתוני-עתק של תביעות דואר זבל אלקטרוני (ספאם) בישראל

בשנת 2022 איגוד האינטרנט הישראלי זכה במענק תחרותי מטעם הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד בתובענות הפועלת במשרד המשפטים (קול קורא מספר: 38/2022 מניעת דואר זבל). בהמשך לזכייה, ברבעון הרביעי של 2023 פרסמנו פרויקט מחקר שמהווה את תוצריו של מענק יוקרתי זה. המחקר אוסף ומנתח נתוני עתק של תביעות פיצויים בגין דואר זבל אלקטרוני (ספאם) בישראל לאורך השנים האחרונות, במטרה לספק לציבור ולגורמי הממשל בישראל תשתית לטיוב ההתמודדות עם תופעה זו. ממצאי המחקר שופכים אור על מגמות בתופעת תביעות הספאם בישראל, וחושפים פערים הקשורים בהגשת התביעות, ניהולן והכרעתן.

צוות המחקר בנה מאגר נתוני עתק המבוסס על כל ההליכים המשפטיים שהוגשו בישראל בין השנים 2016-2022 הן בנושא ספאם (כ-13 אלף תביעות) והן שאינם בנושא ספאם (כמיליון וחצי תביעות) כולל תביעות קטנות, סדר דין מהיר ותביעות ייצוגיות. מאגר תביעות הספאם כולל למעלה מ-20 שדות מידע על כל הליך, כגון שם השופט/הרשם, שמות התובע/ים והנתבע/ים, הערכאה שדנה בהליך, סכום

התביעה, סטטוס ההליך ותוצאתו. הנתונים נאספו וקודדו באופן ממוחשב מהחלטות ופסקי דין קיימים. מדובר בשיטה חדשנית לניתוח אמפירי של הליכים משפטיים המאפשרת לזהות ולנתח מגמות ארוכות טווח ולבחון את השפעתן של תמורות משפטיות על יישום החוק והפסיקות הקשורות אליו ברמת מהימנות גבוהה.

לצד הצגת הממצאים, הפרויקט מספק לציבור מאגר מידע חי המציע כלי ניתוח נתונים מתקדמים לשימוש חופשי. בין היתר, המחקר מאפשר לבחון את שיעורי הצלחת תביעות ספאם והשוואה לשיעורי ההצלחה של תביעות קטנות אחרות; זיהוי פערים וחוסר-אחידות בפסיקה על פי שופטים ועל פי בתי משפט; וחשיפת "מפירים סדרתיים" של חוק הספאם. הפרויקט מספק רקע מחקרי ומבוא מעשי ל תביעות הספאם בישראל כמכשיר חברתי. חילוף הנתונים על מכלול תביעות הספאם מאפשר להעשיר את הדיון הקיים בממצאים על היקף תביעות הספאם והטיפול בהן (מבט ארצי ופערים גיאוגרפיים), זמני הטיפול בתיקי ספאם ומספר הדיונים (מבט כללי ופערים בין ערכאות), סכומי תביעות, מגמות והשוואה להליכים אחרים, תוצאות הליכי הספאם ונתבעים "סדרתיים".

בהמשך להשקת הפרויקט, האיגוד יקיים בראשית שנת 2024 כנס משותף עם היוזמה הישראלית למדעי הנתונים ובינה מלאכותית (IDSAI) הפקולטה למדעי הנתונים וההחלטות בטכניון בנושא "מדעי הנתונים ככלי מפתח לקבלת החלטות", בו יוצג המחקר חגיגית לקהילת המחקר בישראל.

אסדרת רשתות חברתיות ופלטפורמות מקוונות בישראל

בשנתיים האחרונות הורחב פורטל התוכן הייעודי שהשיק האיגוד בנושא [אסדרת פלטפורמות מקוונות בישראל](#). הפורטל כולל מגוון תכנים מקצועיים ועדכניים המיועדים לציבור ולמקבלי ההחלטות בישראל: (א) נתונים על אודות היקף וטיב השימוש של הציבור הישראלי ברשתות חברתיות ופלטפורמות מקוונות; (ב) סקירה מתעדכנת של תמונת המצב לגבי אסדרה של רשתות חברתיות ופלטפורמות בישראל (פסיקה ויוזמות חקיקה ורגולציה); (ג) סקירות עומק של מודלים ועקרונות לאסדרת שירותים מקוונים בזירה הבינלאומית, לצד המלצות מדיניות עבור הזירה המקומית בהתבסס על הנורמות והניסיון העולים מסקירות אלה. בשנת 2023 פורסמו או עודכנו עשרות סקירות מטעם איגוד האינטרנט עבור הזירה המקצועית בישראל, ואלו המרכזיות שבהן:

[יוזמות חקיקה ורגולציה להגנה על ילדים ונוער ברשת: סקירה בינלאומית](#): סקירה של הרגולציה ברחבי העולם בתחום של הגנה על ילדים בעת שימוש בפלטפורמות מקוונות. בסקירה מוצגים מגוון חוקים שנועדו להגן על ילדים מפני פגיעה בפרטיות, חשיפה לתוכן לא הולם והתעללות ברשת. הסקירה התעדכנה בכל רבעון בשנת 2023, וכוללת חוקים ממדינות נבחרות: צרפת, ארה"ב, הממלכה המאוחדת, האיחוד האירופי, אוסטרליה ופולין.

היערכות הרשתות החברתיות לקראת בחירות מדינתיות ברחבי העולם: סקירה של מגוון צעדים שנקטו רשתות חברתיות שונות לשם הגנה על טוהר הבחירות במדינות שונות מפני מיסאינפורמציה, השפעות לא חוקיות ותוכן שנאה.

סקירת מודל ה-Digital Services Act לרגולציה של שירותים מקוונים: עמוד תוכן זה מספק סקירה וניתוח מתעדכנים של המנגנון הרגולטורי החשוב ביותר כיום לגבי שירותים מקוונים – חוק השירותים הדיגיטליים (Digital Services Act) באיחוד האירופי, אשר אושר כחוק ב-2022 ותהליך יישומו החל בשנת 2023. במהלך שנת 2023, הסקירה עודכנה עם התקדמות תהליכי החקיקה והיישום של הרגולציה, וכן מוצגת בה רשימת מתעדכנת של פלטפורמות שהאיחוד האירופי הגדיר כגדולות במיוחד, עם הסבר על השלכות הסיווג ודוגמאות לעמידה של החברות ברגולציה בפועל.

סקירת מודל ה-Digital Markets Act לרגולציה של תחרות והגנת הצרכן בשירותים מקוונים: הסקירה כוללת ניתוח של התכליות והמטרות העומדות בבסיס החקיקה, מונחי מפתח ופירוט של החובות שמטילה החקיקה על שירותים מקוונים בהיבטי תחרות, הגנת הצרכן וטיפול בפערי כוחות בין פלטפורמות מקוונות למשתמשים העסקיים שלהן; ונוגעת גם בביקורות והתייחסויות לחוק על-ידי ארגונים מרכזיים בעולם. עם כניסת החוק לתוקף, בסקירה מוצגת גם רשימה מתעדכנת של חברות שהוגדרו כ"שומרות סף" מכוח החוק.

חקיקה לאסדרת רשתות חברתיות ושירותים מקוונים בבריטניה: UK Online Safety Bill: סקירה של החקיקה הבריטית על בטיחות במרחב המקוון, שנכנסה לתוקף בנובמבר 2023. עם התקדמות יישום החקיקה בסוף 2023, עודכנה הסקירה כך שתכלול ציר זמן ליישום החקיקה, וכן טיוטות של תקנות ליישום החקיקה ופרסומי עדכון של הרשויות הבריטיות בעת פרסומן.

מדיניות התוכן של טלגרם, היקף השימוש בה ואתגרי הרגולציה והאכיפה המדינתיים מולה: עמוד תוכן אשר בוחן את מדיניות התוכן של פלטפורמת טלגרם, שכמות המשתמשים הישראלים בה גדלה משמעותית במהלך 2023. הסקירה מציגה את הסכנות והאתגרים שטלגרם מציבה, וכן מציגה נתונים נבחרים על השימוש בטלגרם ומידע על פעולות אכיפה וחסמה שנקטו כלפיה בעולם בעבר.

פסיקות פיצויים משמעותיים נגד מפרסמי תגובות פוגעניות ואלימות ברשתות החברתיות לאורך שנת 2023: עמוד תוכן מתעדכן שפורסם ב-2023, על רקע עלייה מדווחת של אלימות ברשת. העמוד שואף להנגיש לציבור הקוראים מידע עובדתי לגבי נטיות עדכניות של בתי המשפט בישראל לפסיקת פיצויים במקרים של פרסום תגובות פוגעניות ברשתות החברתיות - מתי יינתן פיצוי? מה גובה הפיצוי הצפוי? אילו ביטויים נחשבים לשון הרע ואילו לא?

במהלך שנת 2023, הסקירות והעדכונים שמפרסם האיגוד בנושאים מגוונים הקשורים לאסדרת פלטפורמות בישראל זכו לחשיפה נרחבת בקרב גורמים שונים בזירה המקצועית, תוך שיתופי פעולה מגוונים עם גורמי ממשל (משרד המשפטים, משרד התקשורת, הרשות להגנת הצרכן, גופי

ביטחון ועוד); **אקדמיה** (מרכז הנשיא שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות באוניברסיטת תל אביב, המחלקה לתקשורת באוניברסיטת בן גוריון, מרכז הסייבר של אוניברסיטת חיפה, המכון למדעי הנתונים באוניברסיטת בר אילן, מרכז צבי מיתר באוניברסיטת רייכמן, המכון למחקרי ביטחון לאומי ועוד); **וארגוני חברה אזרחית** (הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר של האוניברסיטה העברית, הקליניקה למשפט, טכנולוגיה וסייבר באוניברסיטת חיפה, המכון הישראלי לדמוקרטיה, האגודה לזכויות האזרח ועוד).

עמדות וסקירות האיגוד כתגובה ליוזמות חקיקה ורגולציה

עמדת איגוד האינטרנט והקליניקות המשפטיות באוניברסיטת חיפה ותל אביב כנגד פרק הדיור הדיגיטלי בתזכיר חוק ההסדרים לשנת 2023

ביום 1.3.2023 פורסמה באתר התזכירים הממשלתיים טיוטת חוק ההסדרים לשנים 2023-2024, אשר כוללת הצעה לשינויים מבניים רבים בחוק, בעלי השפעות מרחיקות לכת על הציבור הישראלי, ובפרט על אוכלוסיות רגישות כגון חרדים, ערבים ובני הגיל השלישי. הפגיעה המרכזית של חוק זה צפויה להיות באוכלוסיית הגיל השלישי. אנשים מבוגרים נוטים להתקשות לפנות לשירותים מקוונים – הן בשל בעיית אוריינות והן בשל מחסום שפה. לצד זאת ניכר כי ישנם רבים אחרים שלא פונים ולא יודעים עליהם שכן הפגיעה בכבודו של אדם מבוגר ועצמאי, שהופך להיות תלוי באחר על מנת למלא טפסים דיגיטליים, היא לעיתים רבה. בנוסף, אוכלוסייה זו גם לא תמיד רוצה למסור מידע פרטי ואישי לאחר לצורך מילוי טופס.

איגוד האינטרנט הישראלי – יחד עם הקליניקה למשפט, לטכנולוגיה ולסייבר באוניברסיטת חיפה, הקליניקה לפרטיות והקליניקה לזכויות ניצולי שואה ואנשים בזקנה באוניברסיטת תל אביב – פנו ביום 08.03.2023 למשרד האוצר, יו"ר ועדת וליו"ר ועדת הכספים – בקריאה דחופה להוצאת פרק הדיור הדיגיטלי מחוק ההסדרים לטובת דיון מקצועי מעמיק במסלול החקיקה הרגיל. העתקי הפנייה נשלחו גם לרשות להגנת הפרטיות, לחברי כנסת ולגורמים רלבנטיים בתחום החקיקה והסייבר.

התייחסות איגוד האינטרנט הישראלי לתזכיר חוק המאבק בטרור (צריכת פרסומי טרור – הוראת שעה) התשפ"ד-2023

ביום 15.10.2023 התפרסם להערות הציבור תזכיר חוק המאבק בטרור (צריכת פרסומי טרור – הוראת שעה), התשפ"ד-2023, הקובע איסור פלילי על "צריכה שיטתית וממושכת של פרסומים מסוימים של ארגוני טרור שיפורטו בתוספת לחוק, שמטרתה למנוע תהליכים של אינדוקטרינציה לביצוע מעשי טרור". החידוש של תיקון זה לחוק המאבק בטרור הוא שגם אלה שצורכים את התוכן – לא רק המפרסמים או המפיצים שלו – יהיו חשופים לפעילויות של רשויות האכיפה, מעצר והגשת כתב אישום במקרים שבהם הם עושים זאת באופן שיטתי. על רקע זה, הגיש איגוד האינטרנט הישראלי ביום 29.10.2023 התייחסות לתזכיר החוק, בה הודגשה החשיבות הרבה של מתן כלים לרשויות האכיפה

לצורך מאבק בטרור והדרכים בהן מומלץ להוסיף ולפתח את החקיקה באופן מאוזן וזהיר, בהינתן שהוראותיה והגבלותיה לא חלות רק על ארגוני טרור או פעילים – אלא משפיעות גם על חופש המידע והביטוי של כל הישראלים במרחב המקוון.

דיסאינפורמציה ובינה מלאכותית במלחמת חרבות ברזל: סקירת איגוד האינטרנט לוועדת מדע וטכנולוגיה של הכנסת

לקראת דיון מיוחד של ועדת המדע והטכנולוגיה בכנסת בנושא "השימוש בבינה מלאכותית ליצירת מידע כוזב ותודעה שקרית הפוגעת במדינת ישראל" שהתקיים ביום 25.12.2023, ובמענה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, איגוד האינטרנט הישראלי הגיש לוועדה ביום 19.12.2023 סקירה מקצועית וחומרי רקע לדיון הוועדה. הסקירה המקצועית שהגיש האיגוד עסקה בנושאים הבאים: פעולות האיגוד בתחום המוגנות ומניעת מידע כוזב או דיסאינפורמציה ברשת; היקף ואופי הפצת מידע כוזב ותוכן פוגעני מתחילת מלחמת חרבות ברזל; שימוש בכלי בינה מלאכותית ותוכן לא אותנטי במסגרת הפצת התוכן; אתגרים בזיהוי, התמודדות והסרה של תוכן כוזב ברשתות; הערכת אפקטיביות כלי הרגולציה הקיימים בישראל לצורך המאבק בהפצת פייק ניוז.

הנתונים והניתוח של איגוד האינטרנט הישראלי בהתייחסות זו, יחד עם סקירות נוספות איגוד האינטרנט על מתווה לרגולציה של רשתות חברתיות בישראל, מצוטטות בהרחבה על ידי מרכז המחקר והמידע של הכנסת במסמך שהוכן לקראת הדיון.

מאגר הנתונים data.isoc.org.il על האינטרנט הישראלי

ומשתמשיו

מתוך תפיסה כי מידע ונתונים איכותיים ונגישים הם תשתית חיונית למדיניות ולשיח הציבוריים, כבר למעלה מעשור מפעיל איגוד האינטרנט הישראלי את מאגר data.isoc.org.il ומנגיש לציבור ולקהילת המחקר נתונים וממצאים סטטיסטיים על האינטרנט הישראלי ומשתמשיו. המאגר מתבסס על מקורות מידע מגוונים, הכוללים נתונים מטעם איגוד האינטרנט (סקרים או ממצאים כמותיים-סטטיסטיים אחרים שהאיגוד מפיק), מקורות מוסדיים אחרים, כגון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, וגופים ציבוריים או יוזמות מחקר מטעם האקדמיה והתעשייה.

בשנת 2023 פורסמו או עודכנו עשרות מערכי נתונים במאגר, ואלו המרכזיים שבהם:

[שימוש ברשתות חברתיות ושירותים מקוונים בישראל: כלי נתונים מתעדכן](#): על רקע הדיון הציבורי ויוזמות הרגולציה בנוגע לאסדרת רשתות חברתיות ופלטפורמות מקוונות בישראל, איגוד האינטרנט הישראלי מפעיל משנת 2021 כלי מידע להנגשה וניתוח של ממצאים הקשורים להיקפי השימוש של הציבור הישראלי ברשתות חברתיות ופלטפורמות מקוונות, המאפשר להציג ולפלח את הנתונים על פי מגוון מאפיינים דמוגרפיים, כגון גיל, מגדר, מגזר, רמת השכלה ועוד. כלי הנתונים עודכן באמצעות

סקרים ייעודיים שערך איגוד האינטרנט בראשית שנת 2022 ובראשית שנת 2023 בקרב מדגם מייצג של הציבור הישראלי.

כלי נתונים מתעדכן: אתגרי דיגיטציה ושירותים מקוונים של הגיל השלישי בישראל: כלי נתונים המספק תמונת מצב עכשווית על אתגרי הדיגיטציה והאוריינות של בני הגיל השלישי בישראל, על בסיס פרסום נציב תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה מפברואר 2023. במחצית השניה של שנת 2023 התקיים סקר עומק ייעודי בקרב אוכלוסיית הגיל השלישי בישראל וממצאיו יועדכנו בכלי הנתונים בתחילת שנת 2024.

נתוני שוק התקשורת והאינטרנט הישראלי: סלולר, אינטרנט, טלוויזיה שירותי סטרימינג: תמונת מצב עדכנית על שוק התקשורת והאינטרנט בישראל, לרבות: היקף השימוש בתשתיות סיבים, כבלים או ADSL; נתחי השוק של ספקיות האינטרנט המסחריות, שביעות הרצון של ישראלים משירותי האינטרנט הביתי, בדגש על ישראלים שלומדים ועובדים מהבית, היקפי הצריכה של שירותי טלוויזיה וסטרימינג מספקים מקומיים וגלובליים ועוד - על פי מגוון מאפיינים דמוגרפיים, כגון גיל, מגדר, מגזר, רמת השכלה ועוד. הנתונים מבוססים על סקר שנערך עבור איגוד האינטרנט הישראלי בחודש ינואר 2023 בקרב מדגם מייצג של 1040 משיבים המהווים מדגם מייצג של החברה הישראלית, על קבוצותיה השונות.

מדדים השוואתיים של חבורות אינטרנט ניח וסלולרי במדינות ה-OECD: הנתונים והניתוח של איגוד האינטרנט הישראלי בהתייחסות זו, יחד עם סקירות נוספות איגוד האינטרנט על מתווה לרגולציה של רשתות חברתיות בישראל, מצוטטות בהרחבה על ידי מרכז המחקר והמידע של הכנסת **במסמך** שהוכן לקראת הדיון.

נתונים על פגיעות מקוונות בישראל לאורך השנים 2021-2022: סקירת נתונים עדכניים אודות נפגעי עבירה מקוונת בישראל מתוך סקר ביטחון אישי של הלמ"ס לשנים 2021-2022, תוך התמקדות בסוגים שונים של פגיעות מקוונות, פילוח הפגיעות לפי סוגי אוכלוסיה שונים, חשש מפגיעות מקוונות, פניה למשטרה בגין עבירות מקוונות ועוד.

בקשות מדינת ישראל למידע על משתמשים והסרת תכנים מפלטפורמות מטא: נתונים עדכניים והיסטורים על בקשות מדינתיות להסרת תוכן או מסירת מידע על משתמשים מפלטפורמות מטא (פייסבוק ואינסטגרם) לאורך השנים 2016-2022, וכלי ניתוח ומחקר על נתוני ישראל העדכניים.

מאפיינים ומגמות של עבודה מהבית בישראל: היקף, גיאוגרפיה ואתגרים: כלי נתונים המספק תמונת מצב עכשווית על עבודה מהבית בהיבטי איכות תשתיות, שביעות רצון העובדים, היקף העבודה מהבית ויעילותה ועוד. על בסיס תכלול נתונים פומביים ממגוון מקורות: בעמוד מרכזים נתונים ממגוון מקורות: משרד האוצר, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המכון הישראלי לדמוקרטיה, בנק ישראל וסקרי המשתמשים של איגוד האינטרנט הישראלי.

השתקפות מלחמת "חרבות ברזל" ברישום שמות מתחם ישראלים (נובמבר 2023): נתונים וניתוח של רישום שמות המתחם (דומיינים) הלאומיים il. ו-ישראל במהלך מבצע חרבות ברזל ומגמות בהתנהגות חברתית-דיגיטלית סביב אתגרים חברתיים-לאומיים, הכולל דפוסי רישום וניתוח תוכן ראשוני של אתרי האינטרנט הישראליים שנפתחו בחמשת השבועות הראשונים של הלחימה. פרסום נתונים זה מאפשר לבחון את דפוסי רישום שמות המתחם הלאומיים il. ו-ישראל במהלך מלחמת "חרבות ברזל", יחד עם תרשימים ועוגנים חזותיים להבנת דינמיקות אלו והשלכותיהן.

נתחי השוק של דפדפני אינטרנט בישראל – דסקטופ ומובייל: כלי נתונים מתעדכן: נתונים מתעדכנים והיסטוריים של היקפי השימוש בדפדפנים השונים בישראל, על בסיס מדידות חודשיות שמפרסמת חברת Cloudflare.

תמיכה במחקר אינטרנט ישראלי: סטודנטים, קליניקות וחוקרים

במהלך שנת 2023 הרחיב איגוד האינטרנט הישראלי את קשת שיתופי הפעולה עם חוקרים, סטודנטים וקליניקות במגוון אוניברסיטאות מובילות:

- **דנת מחקר ומלגות לסטודנטים מצטיינים עם מרכז שמגר למשפט דיגיטלי וחדשנות שהוקם לאחרונה באוניברסיטת תל אביב.** בסדנה השתתפו ארבעה תלמידי ותלמידות תואר ראשון שנבחרו בידי המרכז לביצוע פרויקט משותף של מדידת חופש האינטרנט והיקפי חסימות הגישה לאתרים בישראל, במהלך שנת הלימודים תשפ"ג.
- **תמיכה בהגשת ערעור עקרוני על חופש הביטוי במרחב המקוון, עם הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוניברסיטה העברית:** כחלק מפעילותו רבת השנים של האיגוד לקידום אינטרנט חופשי ובטוח עבור הציבור הישראלי, לרבות בזירה המשפטית, בשנת 2022 הוא תמך בעתירה שהגישה הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוניברסיטה העברית, הנוגעת לשאלה האם נבחר ציבור רשאים להסיר ולחסום משתמשים מדפיהם ברשתות החברתיות. בסוף שנת 2023 קיבל בית המשפט העליון את הערעור וקבע כי זכות הציבור לחופש ביטוי מגבילה את יכולתם של נבחר ציבור לחסום אזרחים או תגובות ביקורתיות ברשתות חברתיות.
- **יום עיון לחוקרים בכירים בנושא קבלת החלטות מבוססת נתונים יחד עם הטכניון ומרכז IDSI** (עקב המלחמה, יתקיים בפברואר 2024).
- **קול קורא לתמיכה במחקר אקדמי של אינטרנט, דמוקרטיה ומלחמה בישראל.** בסוף שנת 2023 פרסמנו לתמיכה ובמה למחקר אקדמי אקטואלי על זוויות שונות של אינטרנט וחברה, לרבות מחאה ומלחמה, יחד עם האגודה הישראלית לתקשורת וכתב העת מסגרות מדיה. ההצעות הזוכות תתפרסם בכתב העת של האיגוד במהלך הרבעון הראשון של שנת 2024.

- [הפעלת כתב העת למחקר אינטרנט ישראלי](#): כחלק מפעילות האיגוד למען קידום חוקרי אינטרנט ישראלי באקדמיה ובתעשייה, פורסמו בשנת עשרה מאמרים מקוריים בכתב העת המקוון שמוציא האיגוד, במטרה לחשוף את הציבור הרחב וקוראים מקצועיים לסוגיות טכנולוגיות רלוונטיות לזירה הישראלית:
- [תשתית אינטרנט מבוססת לוויינים \(LEO\): סקירה טכנולוגית ושאלות מדיניות ציבורית \(Internet Society ינואר 2023\)](#): סקירה מבואית על אינטרנט לווייני, ההזדמנויות הרבות של טכנולוגיה זו עבור אנשים, קהילות, ארגונים וממשלות, ומיפוי סוגיות המדיניות הנובעות ממנה, כגון נשיגות (affordability), הקצאות ספקטרום, פסולת חלל, יכולת פעולה הדדית, אבטחה, פרטיות ושימוש בתקנים פתוחים.
- [אסדרת רשתות חברתיות ותוכן פוגעני: ניתוח חישובי של שיח עיצוב המדיניות בישראל \(ד"ר אסף וינר וד"ר רננה קידר, ינואר 2023\)](#): ניתוח חישובי של כלל ההתייחסויות שהוגשו על ידי גופים ציבוריים ופרטיים בתגובה לשימוע משרד המשפטים בנושא אסדרת תוכן פוגעני ברשתות חברתיות, במהלך שנת 2022: הנושאים שמרכיבים את השיח ודרישות הציבור, כמו גם מידת דמיון ושוני בין העמדות שהגישו הגופים השונים.
- [רשתות חברתיות כמעצבות תרבות מקוטבת: מבט גלובלי וישראלי \(הדר להב, פברואר 2023\)](#): מאמר זה בוחן כיצד השימוש התדיר ברשתות החברתיות ואופי התכנים המתלהם שלהן, משפיע על הבחירות ודרכי ההתבטאות של המשתמשים, אשר במיוחד בקרב צעירים בגילי העשרה, עלולים להשפיע על עיצוב הנוף החברתי פוליטי, וכיצד בדיוק תורמות הרשתות למגמת הקיטוב בחברה.
- [המשמעות הטכנולוגיות והחברתיות של Web3 לעתיד האינטרנט ועצמאות המשתמשים \(איגוד האינטרנט הישראלי, אפריל 23\)](#): Web3 מאמר זה מציג את המשמעות הטכנולוגיות והחברתיות של Web3, בוחן את האתגרים שעמדו בפני קואופרטיבים לאורך ההיסטוריה ומציג את התועלת הפוטנציאלית של Web3 עבור האינטרנט והחברה בישראל - הדור הבא של האינטרנט, הנשען על הרעיון של העברת הבעלות והשליטה על האינטרנט עצמו לידי המשתמשים (User-generated authority).
- [התמכרות לרשתות חברתיות ופגיעה בבריאות הנפש: תמונת מצב וקריאה למענה מדינית \(נועה דרור, מאי 2023\)](#): במאמר זה טוענת הכותבת כי שימוש יתר ברשתות החברתיות הוא אכן בעל מאפיינים התמכרותיים, ופוגע בבריאות הנפש של המשתמשות. ים באופן המצדיק מענה מניעתי, בדומה לאופן שבו המדינה מסדירה תופעות של התמכרות לחומרים או התמכרות התנהגותית.
- [האוטונומיה של מתווכים רגולטוריים: מטא והמועצה המפקחת כמקרה מבחן \(עומר שילוני, יוני 2023\)](#): מחקר עומק של מערכת היחסים הרשמית והמעשית בין מטא לבין למועצה המפקחת (Meta

Oversight Board) כמקרה בוחן לסוג חדש והיברידי של רגולציה עצמית והאפקטיביות של מודל זה בהתמודדות עם בעיות ניטור תוכן בפלטפורמות גדולות ואתגרים נוספים.

- [הנחיות האגודה האמריקאית לפסיכולוגיה \(APA\): שימוש ברשתות חברתיות בגיל ההתבגרות](#) (American Psychological Association, יולי 2023): תרגום מאמר שפרסמה האגודה האמריקאית לפסיכולוגיה על ההשלכות של שימוש לא מבוקר של צעירים וצעירות ברשתות החברתיות, הכולל המלצות על התנהגויות ופעולות מיטיבות לצמצום הנזקים הפוטנציאליים במסגרת חייהם החברתיים במרחב המקוון.
- [סיקור של מחאה מקוונת: המקרה של המחאה למען צדק לרומן זדורוב](#) (פרופ' אזי לב-און, אוגוסט 2023): מחקר אקדמי של סיקור מחאות ציבוריות בתקשורת, המתמקד במחאה למען רומן זדורוב, שהתקיימה בעיקר בזירת הרשתות החברתיות והמרחב המקוון. תוך שימוש בניתוח תוכן עיתונאי, לצד מחקר נטנוגרפי, המחקר מוסיף לספרות אודות כיסוי מחאות בתקשורת ומתמקד במחאה למען צדק לרומן זדורוב.
- [זיכרונות דיגיטליים: על השליטה במידע האישי אחרי מותו](#) (פרופ' מיכאל בירנהק וד"ר טל מורס, ספטמבר 2023): מאמר זה מאגד את עיקרי הדיון העדכני על אודות מקומם של "זיכרונות דיגיטליים", הנתונים האישיים והמידע של אדם אשר נשארים ברשת לאחר מותו. הדיון משולב – משפטי-חברתי-טכנולוגי. האתגר שהטכנולוגיה מציבה בפני המשפט אינו רק יישומי – כיצד להתאים דין ישן למצב חדש – אלא אתגר עיוני. הטכנולוגיה החדשה חושפת פנים מהותיים של המשפט עצמו שהיו נסתרים עד כה.
- [זיהוי מסרי כזב באינטרנט באמצעות מחקר מעקב עיניים: החברה החרדית כמקרה מבחן](#) (ד"ר נילי שטיינפלד, יהודית מילצקי, ד"ר תמר ברנבלום ואלעזר קורנפלד, נובמבר 2023): מחקר פסיכו-פיזיולוגי ייחודי בוחן את יכולות הזיהוי של פייק ניוז (חדשות כזב) על בסיס ניתוח דפוס הסריקה של דפי האינטרנט ורשתות חברתיות אשר במסגרתם התפרסמו הידיעות. קשיים משמעותיים בזיהוי פייק ניוז ברשתות החברתיות ובאתרי אינטרנט נמצאו במקרה המבחן של החברה החרדית בישראל, בהשוואה לחברה היהודית הלא-חרדית.

חברה וקהילה

ארגון וכוח אדם

במהלך שנת 2023 נמשך תהליך הארגון מחדש וההגדרה המתוקנת של תחומי הפעילות והתפקידים בתוך מחלקת קהילה וחברה, והרחבתה לתחומים חדשים על רקע המלחמה ואתגרים שונים שנוספו במהלך השנה.

במסגרת הארגון מחדש של פעילות המחלקה בוצעה הפרדה בין פעילות המודעות והחינוך הציבורי למוגנות ואוריינות רשת, לבין פעילות קו הסיוע לאינטרנט בטוח, שחידד את פעילותו כמוקד ידע ושירות ייחודי בישראל, המוגדר כגורם ושותף דיווח מומחה של פלטפורמות הרשת המובילות בעולם ושירות אינטרנט מובילים אחרים. לתחום החינוך הציבורי ומוגנות ברשת, גויסה מנהלת חדשה, הדר להב, אשר תתמקד בפעילויות חינוכיות וציבוריות בתחומי אוריינות ומוגנות רשת, בעיקר בקרב קהלים מקצועיים כמו מורים ומחנכים, הורים ונוער, רשויות ציבוריות וגם לקהל הרחב.

פעילות קו הסיוע במלחמה

על רקע מתקפת החמאס ב-7 באוקטובר והמלחמה שפרצה בעקבותיה, הגיעו לקו הסיוע לאינטרנט בטוח שמפעיל איגוד האינטרנט הישראלי, פניות רבות המדווחות על שימוש לרעה ברשת, במטרה לתקוף אזרחים ורשויות בישראל, ולתמוך בפעילות הטרור של חמאס, או כדי להפיץ תאוריות קונספירציה ותכנים גרפים קשים לצפייה או מסיתים. על רקע זה התגייסה המחלקה להרחבת הפעילות על מנת לתת מענה לציבור עבור איומים מהסוגים הללו ברשתות. כמו כן, התגייסה מחלקת חברה וקהילה לתמוך בציבור על ידי פרסום מדריכים, המלצות וכלי דיווח שונים שיאפשרו התמודדות יעילה עם תוכן פוגעני בהיקף וסוגים שלא נראו קודם, וכמובן על רקע הימים והתחושות הקשות בציבור על רקע המתקפה ב-7 באוקטובר ופרוץ המלחמה. לצורך כך, גויס למחלקה רכז דיסאינפורמציה וחוקר רשת מומחה לתחום, שתמך והרחיב את פעילות קו הסיוע לאינטרנט בטוח וסייע בכתיבת מדריכים ומחקרים חדשים על רקע התוכן הפוגעני שהופץ במלחמה וההתמודדות של הפלטפורמות הגלובליות והרשתות החברתיות עם התופעות הללו. במסגרת זו גם הורחבו והותאמו למצב גם שיתופי הפעולה עם רשויות וגופים ציבוריים כמו מערך הסייבר הלאומי, מוקד 105 של המשרד לבטחון לאומי, ועדות הכנסת ומשרד המשפטים.

כמו כן, מחלקת קהילה וחברה ומחלקת מחקר ומדיניות באיגוד האינטרנט הישראלי, פעלו במאמץ משותף, שהתמקד בהגדלת מקורות המימון לטובת הרחבת פעילויות המחלקה, וביחד פעלו לגיוס מענקים. אחד המענקים שהתקבל בעקבות פעילות זו, הנו של ועדת התובענות הייצוגיות, והוא מיועד לטיפול בנושאים כמו התמודדות עם איומי סייבר אזרחי וקידום מודעות לפגיעות מיניות בבני נוער ברשת וגופים בינלאומיים אחרים התומכים בפעילויות נגד דיסאינפורמציה ברשת.

הרצאות והופעות בוועדות כנסת ובכנסים מקצועיים ואקדמיים

- הוועדה לענייני מדע וטכנולוגיה - פערים בהנגשת שירותי ממשל ברשת לחברה ערבית
- ועדת משנה לבינה מלאכותית - שימוש בבינה מלאכותית ליצירת תוכן כוזב נגד ישראל בלחימה
- הוועדה לחינוך תרבות וספורט- התמודדות משרד החינוך עם חשיפת תלמידים לתכנים קשים ברשתות החברתיות במלחמה
- כנס האגודה לתקשורת במכללת עמק יזרעל - הרצאה על כימות ומדידת תוכן פוגעני ברשתות
- השתלמות שופטים בנושא קטינים ונוער - הרצאה על פגיעות ואלימות מקוונת ברשת בישראל
- כנס העיתונות העצמאית של שקוף והעין השביעית - הנחיית פאנל על רשתות חברתיות וחופש רשת
- ועידת C20 בהודו - השתתפות בשולחן עגול של התעשייה והחברה האזרחית על מוגנות ברשת ואיומי סייבר
- יום עיון מכון INSS - התמודדות עם השיח האלים והרעיל ברשתות החברתיות - חוקרים וחברה אזרחית
- וובינר איגוד הדירקטורים - מלחמת הסייבר וחרבות ברזל: דירקטורים בקרב הטכנולוגי

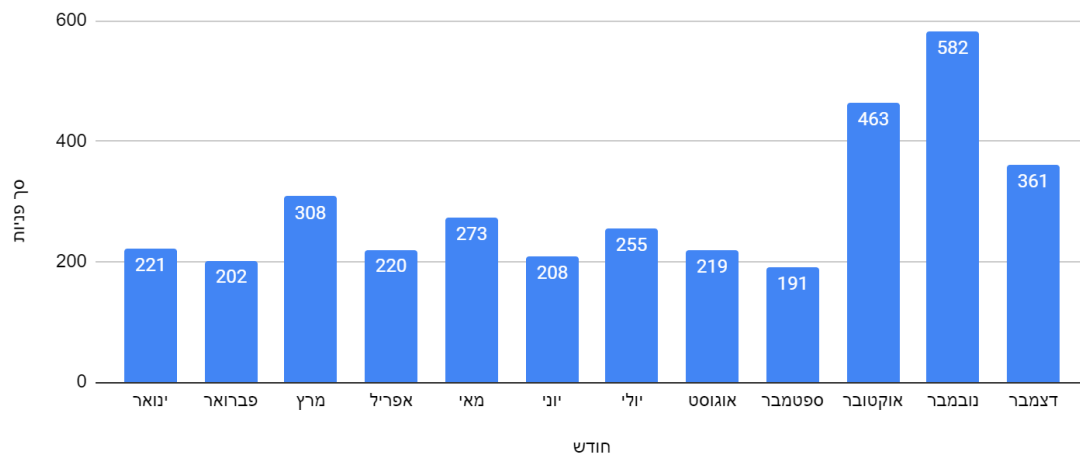
פעילות קו הסיוע לאינטרנט בטוח

להלן היקף ואפיון הפניות לקו הסיוע לאינטרנט בטוח בשנת 2023:

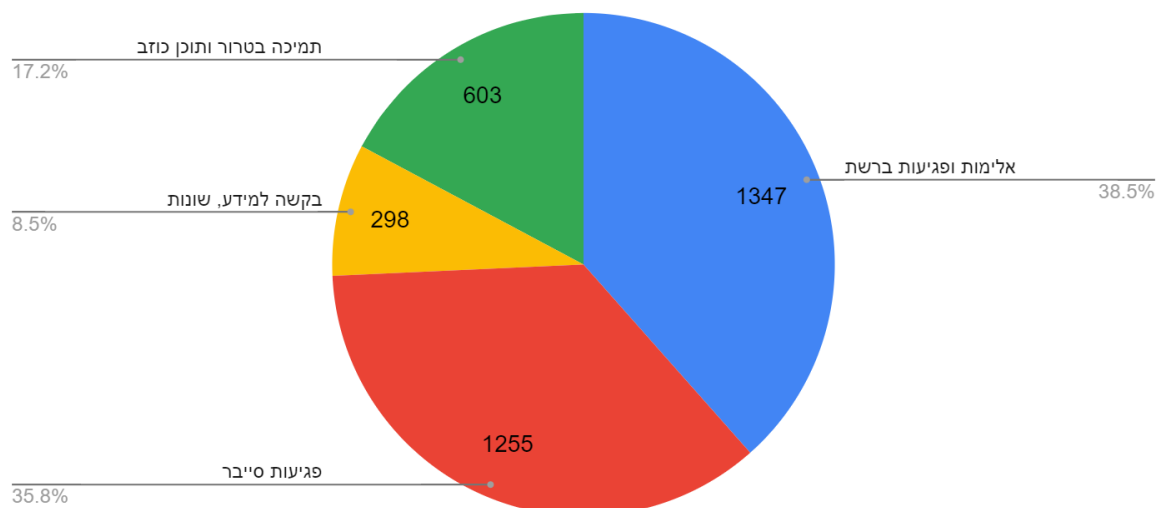
- במהלך שנת 2023 טופלו בקו הסיוע 3,503 פניות.
- 1,336 מכלל הפניות (כ-40%) עסקו בנושאים הקשורים למלחמה בחודשים אוקטובר-דצמבר.
- בהשוואה לשנת 2022, חלה עלייה של 5% במספר הפניות לקו הסיוע.
- 40% מהפניות במהלך 2023 הגיעו מנשים. 8.4% מהפניות הגיעו מקרב החברה הערבית (גידול של 2.5% ביחס למספר הפניות מהחברה הערבית בשנת 2022).
- 38.5% מהפניות עסקו באלימות ופגיעות ברשת. 35.8% בפגיעות סייבר ו-17.2% בתמיכה בטרור ותוכן כוזב בתקופת המלחמה.

התפלגות פניות לפי חודשים לשנת 2023

בסך הכל התקבלו בקו הסיוע 3503 פניות

התפלגות פניות לפי סוג הפנייה

תכנים ומדריכים בנושאי מוגנות רשת והגנת סייבר

מדריכי מוגנות רשת חדשים 2023

- [מדריך מוגנות ופרטיות ברשת לקהילת הלהט"ב - לרגל חודש הגאווה](#)
- [מדריך מוגנות וצמצום חשיפה לתכנים פוגעניים וגרפיים בעת מלחמה - אוקטובר 2023](#)
- [מדריך לזיהוי חנויות מזויפות והונאות צרכניות](#)

- [בעקבות הודעת טוויטר על הפסקת מתן אימות דו-שלבי באמצעות SMS בחינם, פורסם מדריך המסביר כיצד להפעיל אימות דו-שלבי באמצעות אפליקציות אימות](#)
- [מדריך מעודכן בנוגע לאימות דו-שלבי בוואטסאפ](#)
- [מדריך מוגנות בטלגרם](#) - אזהרות והנחיות חשובות לפני שימוש בטלגרם
- [מדריך מעודכן בנוגע להימנעות מצירוף כפוי לקבוצות וואטסאפ](#)
- [מדריך מעודכן בנושא צמצום חשיפה לתוכן פוגעני בוואטסאפ, שהופק במהלך המלחמה](#)
- עמוד קו הסיוע באתר עודכן –ויזואלית ופונקציונאלית, לטובת איסוף מידע טוב יותר מקרב הפונים לקו הסיוע באמצעות האתר.
- המדריכים הנצפים ביותר באתר הגנת הסייבר האזרחי שמפעיל איגוד האינטרנט הישראלי. (Block.org.il) עוסקים בתחומים:
- מדריכי עזרה ראשונה והשתקמות לאחר פריצה לעמודי רשתות
- מה לעשות לאחר פריצה לפייסבוק ולוואטסאפ?

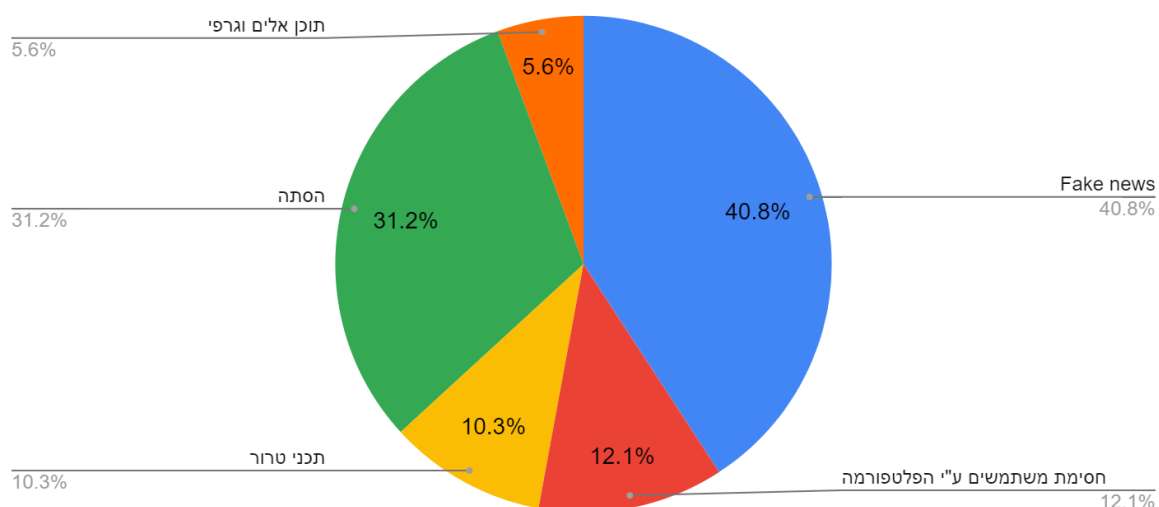
שותפויות מרכזיות של קו הסיוע עם גופים ישראליים ובינ"ל

- חיזוק קשרי העבודה, שיתוף מידע ויצירת קבוצות עבודה משותפות עם מערך הסייבר הלאומי. פעילות משותפת, הכוללת גם הדרכות וסיוע למיזמים אזרחיים בתקופת החירום: [פייק אופ](#) ו-[iron truth](#)
- חיזוק שיתוף הפעולה וצינור התקשורת הקיים עם פלטפורמות מרכזיות: מטא ישראל וטיקטוק, ובעיקר עם מנהלי קשרי הממשל והמדיניות הציבורית בישראל וצוותי בטיחות גלובלית.
- יצירת ממשק ראשוני עם נציגי צוותסוכנות רויטרס בישראל, שפועלים כבודקי עובדות חיצוניים מטעם מטא (פייסבוק ואינסטגרם) - כולל יצירת האפשרות להציף בפניהם טרנדים ותכנים החשודים כשקריים.
- שיתוף פעולה עם הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר באוני' העברית בירושלים.
- שיתוף פעולה עם הקליניקה למאבק בשנאה באוני' רייכמן.
- שיתוף פעולה עם יוזמות אזרחיות למאבק בפגיעות מיניות והפצת תוכן אינטימי ברשת כמו [פרויקט מאאת'](#) – כולל הגברת שיתוף המידע והעברת פניות מתאימות.

- –הקמת חמ"ל משותף, כחלק משיתוף הפעולה עם החברה הערבית, הוקם חמ"ל משותף עם משפיענים מהחברה הערבית במטרה לסייע באיתור מידע שקרי בתקופת המלחמה.
- דיון משותף עם צוותים גלובליים של חברת טיקטוק בנושא ביטויי האלימות בחברה הערבית בישראל בפלטפורמה. מטרת הפגישה הייתה להעלות את המודעות לבעיה, לדון בדרכים לצמצום האלימות ולשפר את יכולות האיתור והדיווח של התופעה.
- יצירת שיתופי פעולה להתנעת פעילות משותפת עם קהילות חרדיות ברשת: מיזם "אקשיבה" ופרטל "פרוג".
- חידוש ממשק העבודה עם X(טוויטר לשעבר) – ליצירת ערוץ תקשורת לדיווח על תכנים פוגעניים ובעייתיים בפלטפורמה.
- יצירת שותפויות חדשות עם חברות "קיצור לינקים" נפוצים בישראל למניעת הונאות פישינג העושות שימוש בפלטפורמה, דוגמת: cuttly, Rebrandly, RB.GY, הגיל השלישי ו"פשוטק" על מוגנות ברשת.
- כמו כן, נציגי מחלקת חברה וקהילה, השתתפו בפעילות הסברה מגוונת בתקשורת וברשתות החברתיות בנושאי הונאות נפוצות ברשת, הסברה על צרכנות מקוונת נבונה ומאבק בהסתה וצמצום החשיפה לתוכן אלים ושקרי בימי המלחמה.

מחלקת קהילה וחברה במלחמת "חרבות ברזל"

התפלגות דיווחים לקו על רקע המלחמה

לאחר המתקפה ופרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר, התמקדה מחלקת קהילה וחברה במאבק בפייק ניוז ומידע מסית ברשתות. במסגרת זו, הושק פורטל ציבורי חדש וראשון מסוגו (www.fakenews.org.il), אשר כלל מידע רב, מדריכים וכמובן טופס דיווח על מידע שקרי ומסית. הפורטל הופץ במערכת החינוך ובקרב ארגונים ומכוני מחקר רבים, ופורסם גם בשפה הערבית. בהמשך להשקת הפורטל הוקם גם צוות משותף לאיגוד האינטרנט הישראלי עם המכון הישראלי לדמוקרטיה, מכון מופ"ת ומשרד החינוך להפקת סביבת הוראה חינוכית שיעור ומשאבי לימוד משותפים על אוריינות מדיה ומידע אזרחית, כדי לאפשר למורים ומדריכים לתת כלים ומיומנויות של זיהוי מידע כוזב ברשתות לתלמידים.

במסגרת המאבק במידע שקרי, יצרה מחלקת חברה וקהילה מייד עם פרוץ המלחמה שיתוף פעולה עם ארגון פייק ריפורטר. שיתוף הפעולה כלל יצירת ערוץ של בודקים בשילוב גופים חברתיים נוספים

למאבק בפייק ניוז ותוכן מסית ברשתות כמו כן, - נפתח [חמ"ל משותף](#) שריכז ואסף דיווחים על תוכן פוגעני, כוזב ועוין ואיגם את הפעילות שנעשתה שהתבצעה בערוצים שונים - הציבור הרחב, גופים ממשלתיים וציבוריים, תקשורת ועוד. הצוות המשותף מטעם איגוד האינטרנט הישראלי, ארגון פייק ריפורטר ונוספים, ניתחו ובדקו את התוכן, הפריכו או אימתאותו, והמידע שנבדק פורסם לציבור. בנוסף, לכך פעל צוות קו הסיוע של האיגוד להסרת התוכן הפוגעני באמצעות דיווח בערוצים הרשמיים של קו הסיוע מול הפלטפורמות. כמו כן, פורסמו לציבור הודעות שקוראות לדווח על תוכן פוגעני, מסית ושקרי. בעקבות הפרסום, התקבלו בקו הסיוע עשרות פניות ביום, ומספר הדיווחים לקוזינג בהיקף של פי 3 מהרגיל במהלך החודש הראשון של המלחמה. החמ"ל המשותף פעל בשיתוף פעולה הדוק גם עם גופי ממשל וציבור שונים - בראשם מערך הסייבר הלאומי ודובר צה"ל. בנוסף אליהם יצרו נציגי קו הסיוע קשר גם עם גורמים במשרד החינוך, ברשויות המקומיות המעורבות ובקונסוליה הישראלית בניו יורק שהקימה צוות הסברה.

כאמור, במהלך חודשי המלחמה חוזק הקשר וערוצי הדיווח עם פלטפורמות המדיה החברתית המובילות בהן הופץ תוכן פוגעני - בעיקר מטא, טיקטוק, X ויוטיוב - והיה קשר רציף והדוק עם אנשי האבטחה והממשל שלהם בישראל ובחו"ל. קו הסיוע לאינטרנט בטוח העביר להם דיווחים דחופים על בסיס יומי, שהתבסס כאמור גם על המידע שנאסף במסגרת החמ"ל המשותף עם יוזמות הייטק אזרחיות שונות שהוקמו עם פרוץ המלחמה. גם המטה הארצי של ועד ראשי הרשויות של החברה הערבית בישראל היווה גורם שעימו נוצר שיתוף פעולה לטובת דיווח על תכנים פוגעניים והסתה ברשתות.

בתחום ההסברה לציבור, פורסם גם מדריך שעסק בצמצום החשיפה לתוכן פוגעני, קשה או שקרי - המדריך זכה להדים ותגובות חיוביות רבות והופץ בהרחבה. הוא פורסם במלואו במספר אתרי אינטרנט וחדשות - YNET, N12 ונוספים והופץ גם על ידי גורמים רשמיים במשרד החינוך והרווחה ובפורומים

מקצועיים רבים. המדריך תורגם גם לשפה הערבית. בנוסף, פורסם גם מדריך לציבור עם אזהרות שימוש לאפליקציית טלגרם המסוכנת שהפכה פופולרית במיוחד על רקע המלחמה, ונהירה לפלטפורמה. [גם](https://www.ynet.co.il/digital/article/iy36evbpo) מדריך זה זכה לעניין ציבורי ותקשורתי, ונצפה ע"י אלפי משתמשים. כמו כן, המדריך פורסם גם בפודקאסט הטכנולוגי של YNET - <https://www.ynet.co.il/digital/article/iy36evbpo>

4

כמו כן, התקיימה גם [הרצאה מיוחדת](#) עבור בני הגיל השלישי בנושא צריכת והפצת מידע ברשתות (זמינה גם ביוטיוב). בנוסף לכך, פורסם גם מדריך מצולם בעברית וערבית להתמודדות של הורים עם חשיפת בני נוער לתוכן פוגעני ברשתות בשיתוף פסיכולוגים חינוכיים כמו כן, בתקופת הלחימה הופקה ערכה של 3 פוסטרים על מוגנות ברשת בתקופת לחימה עבור הגיל השלישי שתורגמה והופצה בשלוש שפות - עברית, ערבית ורוסית.

פעילות ההסברה בנושא לוותה גם בערוצי הסושיאל לרבות סרטונים עם משפיענים כמו דני בולר וסרטון לזיהוי פייק ניוז עם רעות אלבז בערוצי כאן-דיגיטל. כל התכנים עלו בארבעה ערוצי סושיאל במקביל - פייסבוק, אינסטגרם, X (טוויטר) ולינקדאין.

צמצום פערים דיגיטליים בישראל

צמצום פערים דיגיטליים בחברה הערבית

פורום מומחים לקידום אינטרנט ודיגיטציה בחברה הערבית

במסגרת פעילות מחלקת קהילה וחברה השקנו במהלך 2023 את פורום מומחי האינטרנט והדיגיטל מהחברה הערבית שמטרתו לעסוק בנושא צמצום הפער הדיגיטלי בקרב אזרחים ומוסדות ערבים בישראל. הפורום פועל כשולחן עגול שמתקיים אחת לחודש ומורכב מאנשי ונשות מקצוע בתחום האינטרנט, הדיגיטל והמחקר בעלי/ות השפעה בחברה הערבית, המגיעים ממגוון סקטורים ותחומים העוסקים בתחום הפער הדיגיטלי ושירותי הרשת ומעוניינים לקדם יחד שיפור ביכולות ובמשאבים הנגשים לחברה הערבית עבור שימוש אפקטיבי ומתקדם ברשת האינטרנט בישראל. מפגשי הפורום במהלך 2023 כללו מפגשים מקצועיים בלעדיים עם נציגי ממשל העוסקים בתחום הדיגיטל, נציגי רשויות מקומיות ערביות המפעילים תכניות ושירותים דיגיטליים מובילים, היכרות עם תכניות ממשלתיות ותוכניות רלוונטיות בחברה האזרחית, מפגש בנושא אלימות ברשת בחברה הערבית ועוד. במהלך השנה נציגי הפורום קידמו סקר ומחקר רחב מקיף על שימושי וצרכי רשת בחברה הערבית שיתפרסם בתחילת 2024 והחלו בשיתוף פעולה עם חברת טיקטוק ישראל כדי למפות ולהתמודד עם ביטויים של אלימות ברשת בחברה הערבית.

פרסום מדד הנגשת אתרים ושירותים ממשלתיים בחברה הערבית

בהמשך למדד דומה שפורסם ע"י איגוד האינטרנט הישראלי שנתיים קודם לכן, בשנת 2023 פורסם מדד הנגשה חדש וחוזר שבחן את מספר ואחוז עמודי האינטרנט המתורגמים לערבית בקטגוריות המידע והשירות השונות של משרדי הממשלה השונים בהשוואה למספר העמודים הזמינים בעברית, ודירג את המשרדים והרשויות השונות במסגרת מדד השוואתי, פומבי ושקוף לציבור. המדד מצא כי בממוצע רק כ-10% מכלל המידע והשירות הנגשים לאזרח בעברית מתורגמים ונגשים גם בשפה הערבית.

ממצאי המדד פורסמו בתקשורת בהרחבה והוצגו למגוון פורום של מקבלי החלטות ומחוקקים - ביניהם ועדת הכנסת למדע וטכנולוגיה, מערך הדיגיטל, פורום עורכי אתרי משרדי הממשלה ותכנית מובילים דיגיטליים.

בדיקת היקף ההנגשה לערבית של אתרי משרד החינוך

מאחר ומשרד החינוך פועל על פלטפורמת רשת עצמאית וחיצונית לאתר השירותים והמידע הממשלתי gov.il הוא לא נכלל במדד הנגשת מידע ושירותים ממשלתיים לחברה הערבית 2021. במסגרת בדיקת ההמשך במדד ההנגשה לאתרים ושירותים ממשלתיים 2023 בוצעה גם בדיקת עומק שבחנה את

הנגשת האתרים השונים של משרד החינוך לשפה הערבית. מהבדיקה נמצא כי האתר הרשמי של משרד החינוך אינו מונגש לשפה הערבית ומתוך 12 אתרים ופורטלים שונים לציבור התלמידים אותם מפעיל משרד החינוך - רק אחד מהם מתורגם לערבית באופן מלא. במסגרת הבדיקה המיוחדת נבחנו גם ערוצי המדיה החברתית השונים של משרד החינוך וגם בהם נמצא פער גדול בין אופי והיקף התוכן המפורסם בעברית לבין מה שמתפרסם בערבית.

סקר שימושים ברשת בחברה הערבית

בחודש ספטמבר 2023, איגוד האינטרנט הישראלי ערך סקר מקיף ומעמיק אשר ניתוחו מאפשר אפיון של דפוסי השימוש באינטרנט בקרב החברה הערבית, הסקת מסקנות ומתן המלצות לפעולה בהתאם. הסקר נערך טלפונית במדגם של 700 משתתפים, בהתפלגות המשקפת את חלוקת הגילאים והפיזור הגיאוגרפי והדמוגרפי של החברה הערבית בישראל. הממצאים המלאים של הסקר והמלצות מדיניות על בסיסו יתפרסמו בתחילת שנת 2024.

הדרכת מוגנות ברשת למועמדות לבחירות המקומיות

במסגרת שיתוף פעולה עם עמותת איתך-מעכי נערכה סדנה ייחודית על מוגנות ברשת והתנהלות נכונה ברשתות החברתיות עבור מועמדות לבחירות במועצות וברשויות המקומיות בחברה הבדואית בנגב. במסגרת השת"פ גם נוצר קשר בין קו הסיוע לאינטרנט בטוח ובין מועמדות בשטח וארגוני חברה אזרחית בחברה הבדואית כדי לקדם מוגנות והתנהלות בטוחה של פעילות בדואיות ברשתות.

צמצום פערים דיגיטליים בגיל השלישי

סקר שימושים ומוגנות ברשת בגיל השלישי

בחודש יולי 2023, איגוד האינטרנט הישראלי ערך סקר טלפוני מקיף במדגם של 500 משתתפים מכלל החברה הישראלית. במסגרת הסקר, בדקנו את דפוסי השימוש באינטרנט בקרב הגיל השלישי: שימושים עיקריים ברשת של אזרחים ותיקים, מידת החשיפה לפגיעות וסיכונים מסוגים שונים ברשת ואופן הדיווח עליהם לרשויות, הערכת מיומנות הרשת, אוריינות ומודעות אודות בטיחות והתגוננות מפגיעות ברשת.

בעקבות הסקר יזם האיגוד שולחן עגול של חוקרי אקדמיה, מומחים ונציגי חברה אזרחית בנושא אינטרנט ומוגנות ברשת בגיל השלישי, במסגרת המפגש הצגנו את ממצאי הסקר ויזמנו דיון אודות הממצאים. בהמשך לפרסום ממצאי הסקר יתפרסמו בתחילת 2024 המלצות מדיניות של מומחי השולחן העגול לקידום נגישות ומוגנות לרשת בגיל השלישי בישראל.

הדרכות מוגנות ואוריינות רשת לגיל השלישי

במהלך השנה פיתחנו שיתופי פעולה רבים עם קהילות ויוזמות המנגישות את עולם הדיגיטל וחידושים טכנולוגיים עבור בני הגיל השלישי, במסגרת שיתוף הפעולה נתנו על רקע המלחמה בעזה הדרכות בנושא "הגנה ברשת בתקופת חירום". בנוסף, פרסמנו השנה מדריכי מוגנות כתובים לגיל השלישי ב- 3 שפות: עברית, ערבית ורוסית.

קמפיין העלאת מודעות בנושא הגנה ברשת בתקופת חירום

הפצת חומרי הדרכה בנושא הגנה וזיהוי מידע אמין ברשת בתקופת חירום, החומרים הופצו בקבוצות וואטסאפ ייעודיות לחברה החרדית זכנו למעל ל- K70 חשיפות.

פעילות לקידום חינוך ואוריינות רשת (לשעבר "נטיקה")

במסגרת פעילות מחלקת חברה וקהיל הלקידום אוריינות רשת, נמנו במהלך 2023 שיתוף פעולה עם חברת מיקרוסופט וחברת המתנ"סים לרגל שבוע האינטרנט הבטוח 2023 אשר במסגרתה חברי עובדי מיקרוסופט ואיגוד האינטרנט הישראלי וביקרו בעשרות מתנ"סים ברחבי הארץ, והעבירו לקבוצות גמלאים הרצאה על מוגנות ובטיחות רשת והתגוננות בפני עוקצים על בסיס מצגת ומערך שיעור שאיגוד האינטרנט הישראלי הפיק. פעילות נוספת, היתה הקמת פורטל פייק ניוז ובו מדריכים לסוגי פייק ניוז, המאפיינים שלהם סביב מצב המלחמה בארץ, סוגים שונים של פייק ניוז והדרכים לזהות אותם. המדריכים וכן הפורטל הופץ בסושיאל, נשלח בקבוצות שונות, ואף תורגם לשפה הערבית. בנוסף, בוצעה הרצאה על חשיפה לתכנים קשים מול צוותי החינוך המיוחד בשיתוף פעולה עם יחידה 105. ההרצאה הועברה בזום למסגרת של עשרות נשות ואנשי חינוך מכל הארץ.

כמו כן, יצא לדרך. פרוייקט Fake or Not לקידום אוריינות מדיה אזרחית בשיתוף פעולה עם המכון הישראלי לדמוקרטיה ומכון מופ"ת- אשר מטרתו היא לייצר בסיס עבור משרד החינוך להעברת מידע לקידום אוריינות מדיה אזרחית בקרב צוותי חינוך ותלמידים. דוגמא לנושא הראשון בתחום הוא המיני סייט שהוקם בנושא פייק ניוז, המכיל מערכי שיעור, תרגילים לתלמידים, כלים למורים להקניית מיומנויות לזיהוי פייק ברשתות גם דרך מקצועות אחרים, ובהמשך גם משחק אינטראקטיבי לתלמידים.

פודקאסט "נקודה IL"

בעונה החדשה של הפודקאסט, בהנחיית שירה הדס-נקר, נבחנו תופעות חדשות, התפתחויות ושינויים ברשת האינטרנט המשפיעים על הפוליטיקה, החברה, הכלכלה, הבריאות, החינוך ואפילו על ערכים בסיסיים כמו פרטיות, אמת וסובייקטיביות. כמו כן, מקדיש הפודקאסט זווית משמעותית לתפקיד יוצא הדופן של שחקנים ישראלים בתוך המגמות הללו.

פרקי עונה 3 - "משבשים את הרשת"

פרק 1: היום שאחרי גוגל?

17/07/2023

שיחה עם עמית מנדלבוים, מפתח AI, שותף מייסד וסמנכ"ל טכנולוגיות בחברת אברמיינדס

איך בינה מלאכותית תשנה את השימוש היומיומי ברשת והאם ההיפ סביבה מוגזם או שאנו עומדים בפני מהפכה תעשייתית חדשה? איך זה ייראה ברמה הטכנולוגית, הפרקטית, הכלכלית והמסחרית? איזה שינויים צפויים לעולם העבודה ולעולם המשתמשים - ואיך המדינה אמורה להגיב לכל השינויים הללו?

פרק 2: מי יעשה סדר בשיבוש הרשת?

25/07/2023

שיחה עם ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר, עמיתה בכירה וראש התכנית לדמוקרטיה בעידן המידע במכון הישראלי לדמוקרטיה

האם מדינות ומחוקקים ערוכים להתמודד עם האתגרים של שיבוש הרשת? האם זה התפקיד שלהם או של תאגידי הטכנולוגיה? ומה המשמעויות של עליית הבינה מלאכותית עלינו כאזרחים במדינת ישראל? האם יש קשר בין העדר חקיקה מקומית שנוגעת למרחבים הדיגיטליים לבין היתרון הטכנולוגי הישראלי בתחומי ביטחון ומודיעין? איזה אתגרים חברתיים, פוליטיים ורגולטוריים מצפים לנו באינטרנט המשתנה? ואילו כלים יש לנו בכדי להתמודד עם טכנולוגיות שאת חלקן אפילו קשה לדמיין ולהבין?

פרק 3: על שקרים, עבירות ובינה מלאכותית ברשת

14/08/2023

שיחה עם נועם שוורץ, מייסד ומנכ"ל טכנולוגיות בחברת ActiveFence

מתי מדיה סינתטית מאיימת על הגולשים ברשתות החברתיות ומתי הם דווקא מעוניינים בה? איך אפשר לזהות תוכן מזויף שנועד לפגוע ומה אפשר לעשות כדי למנוע את הפצתו? שיחה על המאבק בתוכן מזויף, פוגעני או מטעה ברשת ועל השינויים שהוא מביא איתו לתפיסת המציאות שלנו. האם המענה לבעיות ולמשבר התודעתי שטכנולוגיה אחת מאיצה - הוא הוספת טכנולוגיה אחרת, או שנדרש כאן משהו אחר?

פרק 4: האם AI יחליף את המורה של הילדים שלכם?

04/09/2023

שיחה עם ד"ר עמיר גפן, חוקר ומרצה לטכנולוגיות למידה, מוגנות ברשת וחוקר יישומי בינה מלאכותית באגף המחקר והפיתוח במשרד החינוך

האם מהפכת הבינה המלאכותית היא ברכה או קללה עבור מערכת החינוך? האם השינויים הטכנולוגיים שסוחפים את הרשת יובילו בפועל דווקא להחרפת הפערים הדיגיטליים והחינוכיים? האם

טכנולוגיות AI ו-AR הן בשורה לתלמידים - או איום וחדשות רעות עבור מורים ועבור החברה כולה?
ואיך מערכת החינוך צריכה להעריך לקראתם?

פרק 5: המדריך לניהול הפרטיות שלכם ברשת

27/09/2023

שיחה עם פרופ' ערן טוך, המנהל המשותף של מעבדת IWiT בפקולטה להנדסה באוניברסיטת תל אביב

כולנו מבצעים עשרות החלטות ביום בנוגע לפרטיות ברשת מבלי לשים לב. איך העומס שמוטל עלינו פוגע בפרטיות שלנו ואילו כלים יכולים לעזור לנו לשלוט במידע שנחשף עלינו ברשת? פרופ' ערן טוך חוקר כיצד ברירות מחדל משפיעות על ההחלטות שלנו: האם לאנשים בכלל אכפת מהפרטיות שלהם? האם זו המלחמה של ה"משתמש הקטן" או של המדינות מול ענקיות האינטרנט? ואיך סוכני AI יוכלו לעזור לנו בהתמודדות עם מעקב ברשת?

פרק 6: הרשת במלחמה: כך נתגונן בפני פייק ניוז ותוכן פוגעני בשעת חירום

12/10/2023

שיחה עם אחיה שץ מנכ"ל פייק ריפורטר ועידן רינג סמנכ"ל קהילה וחברה באיגוד האינטרנט הישראלי. איך מונעים חשיפה של ילדים לתוכן קשה ברשת, איך נלחמים בפייק ניוז וקונספירציות, ואיך לשים לב למבצעי איסוף מידע של האויב. נקודה IL בפרק מיוחד לימי המלחמה ומצב החירום.

פרק 7: מי שולט באינטרנט בעזה? הרשת במלחמה

12/11/2023

שיחה בהשתתפות ד"ר דימה אפשטיין, חוקר ממשל אינטרנט מהמחלקה לתקשורת ובית הספר למדיניות ציבורית האוניברסיטה העברית

מה קרה לאינטרנט בעזה ומי מחבר אותה לרשת העולמית? כיצד אזרחים במצבי מלחמה מתחברים לאינטרנט כשהרשת המקומית מנוטרלת, ואיך זה נראה במלחמת אוקראינה-רוסיה? האם גישה לרשת היא זכות אדם

בסיסית גם במצב חירום, ומה הקשר של איילון מאסק לכל זה? פרק מיוחד של הפודקאסט על האינטרנט במצבי מלחמה.

פרק 8: הבוט שעקץ אותי: הגנת סייבר בעידן AI

05/12/2023

שיחה עם מ"י ברוקס קמפלר, יועצת ומומחית להגנת סייבר ומייסדת קהילת "בטוחים אונליין"

מאז שבני אדם החלו להשתמש ברשת, הם גם ניסו לנצל אותה לרעה כדי לפגוע באחרים ולעקוץ אותם. כך, הגנה על אנשים, ארגונים והנכסים שלהם הפכה לסוגיה שמעסיקה אותנו. עם חדירת טכנולוגיות חדשות כמו AI ואינטרנט של חפצים (IOT), היכולת שלנו להתגונן נתקלת באתגרים חדשים. התחזות בעזרת מדיה סינטטית וחשש מפגיעה בפרטיות עקב גניבת מידע ביומטרי כמו תווי פנים וקול, מעלה צורך בפיתוח ושימוש בכלים וטכנולוגיות המיועדות להגנה ולמניעת פגיעות. עד כמה אנחנו יכולים לעשות משהו כצרכנים בעניין?

פרק 9: האח הגדול ברשת: האם האינטרנט באמת חופשי כמו שנדמה לנו?

02/01/2024

שיחה עם ד"ר אסף וינר, סמנכ"ל רגולציה ומדיניות ציבורית באיגוד האינטרנט הישראלי, מרצה לדיני תקשורת ואינטרנט באוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בן גוריון

בעידן בו מרבית השימוש שלנו באינטרנט הוא בתוך רשתות חברתיות מסחריות נושאים כמו צנזורה, חופש ביטוי ופרטיות ברשת הם כבר לא בידי המדינה ורשויות החוק בלבד. המתח המתמיד בין שמירה על בטיחות ומוגנות של אזרחים ומשתמשי רשת להבטחת החופש וזכויות הפרט שלהם נתון כעת גם לחסדים ולאינטרסים של תאגידים וחברות מסחריות שפועלות בעיקר כדי לייצר לעצמן רווחים באמצעות שימוש במידע הפרטי שלנו לצורכי פרסום. האם אזרחים מודעים לכוח שיש לתאגידים הללו על החופש והזכויות שלהם ברשת? והאם הם מוכנים לתת בהם אמון כפי שהם נותנים בגופי המדינה, אם בכלל? בפרק מיוחד זה לסיכום עונת "משבשים את הרשת" נשוחח על חופש וצנזורה ברשת. על היכולת של תאגידים לפקח ולהגביל את הזכויות, ההתבטאויות והפעילות שלנו ועל המחיר שאנחנו עשויים לשלם על כך.

פעילות לקהילת חברי איגוד האינטרנט הישראלי

כחלק מהגברת הערך המוסף לחברות באיגוד, השקנו במהלך 2023 מספר פרויקטים ויוזמות חדשות עבור קהילת חברי האיגוד:

ניוזלטר חודשי

החל מתחילת 2023, התחלנו לשלוח אחת לחודש, ניוזלטר לחברי האיגוד שמטרתו להציג בפני החברים את עיקרי הפעילויות, חדשות ויוזמות שמוביל איגוד האינטרנט הישראלי, לצד תוכן ומידע בנושאי הפעילות שמוביל האיגוד.

הרצאות לחברי האיגוד

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023 יצאה לדרך סדרת הרצאות אקטואליות ייחודיות לחברי האיגוד. ההרצאות מתקיימות אחת לחודשיים באמצעות הזום, בשיתוף מרצים מובילים. נושאי ההרצאות שהתקיימו במהלך 2023 היו:

1. התפרקות הסדר הגלובלי: מבט אל אי ודאות - הרצאה של העיתונאי והפרשן נדב אייל (ידיעות אחרונות)
2. המימד הרביעי של המלחמה בעזה - ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר (המכון הישראלי לדמוקרטיה) וד"ר אסף וינר (איגוד האינטרנט הישראלי)

כמו כן, פורסם קמפיין ציבורי המעודד חברים חדשים להצטרף לאיגוד. הקמפיין הופץ בלינקדאין בקרב קהלים מקצועיים, טכנולוגיים ואקדמיים.

קשרים בינלאומיים

במהלך שנת 2023 המשיך האיגוד לפעול מול שותפים וארגונים בינלאומיים מגוונים, תוך מעקב שוטף אחר התפתחויות רלוונטיות בזירה הבינלאומית והצגת פעילותו ומחקר האינטרנט הישראלי בפורומים בינלאומיים של אקדמיה וחברה אזרחית. בכלל זה, האיגוד מייצג את קהילת האינטרנט הישראלית בפורומים מקצועיים בינלאומיים בתחומי המחקר והתפעול של מרשמי שמות מתחם מדינתיים ומחלפי אינטרנט:

ממשקי האיגוד מול CENTR

CENTR (Council of European National Top-Level Domain Registries) הוא ארגון ה-ccTLD באירופה, המספק לחבריו פורום להחלפת מידע ולייצוג הקהילה מול גופי הממשל האירופי וארגוני אינטרנט בינלאומיים (כגון ICANN). האיגוד הוא חבר מלא ב-CENTR מיום הקמתו. במהלך שנת 2022, עובדי האיגוד ההשתתפו בסדנאות, כנסים ומיזמים משותפים של קבוצות העבודה המקצועיות של D, Security, Tech, & Regulatory, R & CENTR: Administrative, Legal Marketing ומנכ"ל האיגוד השתתף בפורומי ה-Leadres שגיבש CENTR להחלפת דעות ומידע בהקשר של ניהול מרשם שמות מתחם מדינתי.

ממשקי האיגוד מול ISOC

איגוד האינטרנט הישראלי הינו השלוחה הישראלית של ISOC – ארגון מקצועי, בינלאומי, לא-ממשלתי וללא מטרת רווח, המקדם שיתוף פעולה ותיאום פיתוח טכנולוגיות ויישומים באינטרנט. במהלך שנת 2022, עובדי האיגוד ההשתתפו במפגשים, כנסים ומיזמים של ארגון ISOC במספר מישורי פעולה: (א) מפגשי ידע וקביעת סטנדרטים טכנולוגיים של תשתיות האינטרנט הגלובליות; (ב) מדיניות ציבורית ופעילות חברתית לשמירה על נגישות האינטרנט לכולם – הן ברמת החומרה והן ברמת החברה והמדיניות הציבורית; (ג) חינוך והכשרה: הארגון מציע פורומים מקצועיים במספר נושאים, כגון סוגיות משפטיות העולות מדי פעם – זכויות יוצרים, זכויות אדם, ניטרליות הרשת – במטרה לקדם קבלת החלטות משותפות, כחלק מההתמודדות עם השאלות החדשות המתעוררות עם התפתחות האינטרנט.

גם בשנת 2023, כמו בשנים קודמות, האיגוד זכה להוקרה מיוחדת מטעם ארגון האינטרנט העולמי: דירוג Gigabit מטעם ISOC, שהינו הדירוג הגבוה ביותר הניתן מטעם הארגון העולמי לפעילות הסניפים ברחבי העולם, ומשקף פעילות נרחבת ואפקטיבית.

פעילות מול ICANN ו-ccNSO

ICANN הוא הגוף האחראי על הקצאת שמות וכתובות באינטרנט (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers). ICANN מתחם מדינתיים (ccNSO – country code Name Supporting Organization), לרבות כאלה המפעילים שמות מתחם בשפות מקומיות (IDN). במסגרת תהליך הפעלת מרחב שמות המתחם המדינתי בעברית "ישראל", התקיימו קשרי עבודה הדוקים בין צוות המרשם והתשתיות באיגוד לגופים הרלוונטיים ב-ICANN וגופי המשנה שלו.

ארגונים נוספים

נוסף על הקשרים ההדוקים עם ארגונים בינלאומיים אלו, מחלקת מחקר ומדיניות באיגוד האינטרנט עוקבת באופן שוטף אחר הפרסומים והפעילות המקצועית של ארגונים בינלאומיים נוספים: RIPE- NCC, IETF, WSIS, OECD, ITU ו-IGF; ומקיימת שיתופי פעולה עם גופי אקדמיה וחברה אזרחית כגון: EFF, Stanford Center for Internet and Society, AOIR ועוד.

פרסומים מיוחדים לזירה הבינלאומית בתקופת "חרבות ברזל"

מול האשמות שווא ומידע מוטעה נגד ישראל בסוגיית האינטרנט ברצועת עזה בזירה הבינלאומית, איגוד האינטרנט הישראלי חיבר סדרת פרסומים מיוחדת שהופצו בקהילות המקצועית הבינלאומית שאיגוד האינטרנט הישראלי פועל בהן, כמו CENTR ו-ISOC.

- Beyond Connectivity: Factual and Moral Context of the Internet Disruptions Following Hamas Attacks from Gaza (4.11.2023) ([link](#))
- Tech Report: Hamas and other Terrorist Organizations Utilize Online Platforms for Dissemination of Disinformation, Incitement and more (1.11.2023) ([link](#))
- Amidst Unprecedented Hamas Terror Attacks and Ongoing War, ISOC-IL Supplies Users With Emergency Tools and Guides for Online Safety (22.10.2023) ([link](#))

פעילות ערוצי התקשורת של האיגוד

הנושאים המרכזיים בערוצי התקשורת של האיגוד לשנת 2023

במות תקשורתיות ונתוני פרסום

בזירה התקשורתית, כללה הפעילות כ-150 מופעים תקשורתיים בבימות בולטות, כולל מידע לציבור שהוצג במהדורות החדשות המרכזיות; הודעות ותגובות בתוכניות רדיו שונות (בגלי צה"ל, רשת ב' ותחנות נוספות), בעיתונות המודפסת, באתרי חדשות (דוגמת Ynet, Walla ו-Mako), בעיתונות הכלכלית (במהדורות המודפסות והדיגיטליות של דה-מרקר, גלובס וכלכליסט), בפורטלים מקצועיים דוגמת ICE, Israel Defence, אנשים ומחשבים ובלוגים טכנולוגיים שונים.

הופעות תקשורתיות אלו הן הזדמנות להסברה והפצת מידע לציבור משתמשי האינטרנט בישראל על קהיליו השונים, לצד הבהרת עמדות האיגוד ומתן מידע על מוקדי פעילותו: נתונים הנוגעים לאינטרנט בישראל, התרעות בנושאי הגנת סייבר אזרחית, וכלים מעשיים להתנהלות חברתית ואתית ברשת.

בזירת הדיגיטל, פורסמו למעלה מ-200 פוסטים בערוצי הרשתות החברתיות של האיגוד, עם עדכונים בנושאי הליבה הקשורים לתשתיות, מדיניות וחברה, לצד מידע וכלים מעשיים לטובת הציבור..

גם אתרי האיגוד בשפות השונות הועשרו בתכנים רבים: בעבודת צוות משותפת של מחלקות האיגוד השונות, התווספו 310 פריטי תוכן חדשים לאתרי האיגוד במהלך שנת 2023.

נושאי הפרסום – מה שיתפנו?

סקירת החשיפה בתקשורת וברשתות החברתיות לשנת 2023 מתחלקת באופן מובהק לפרסומי החירום והשגרה שקדמה להם.

במהלך שלושת הרבעונים הראשונים של השנה, פורסמו נושאי ליבת פעילות האיגוד – ובכללן, קמפיין המשך לבעלי עסקים לקידום מרחב שמות המתחם החדש בעברית בסיומת ".ישראל", שהתמקד בפלטפורמות הדיגיטל, על מנת להגביר את החשיפה והמידע אודות האפשרות החדשה שמוצעת לבעלי העסקים והאתרים שעדיין לא מכירים אותה. קהלי היעד של הקמפיין התמקדו כאמור בבעלי עסקים ואתרים, בוני אתרים אנשי שיווק ודיגיטל ומחזיקים קיימים. הקמפיין עלה ברשתות החברתיות המרכזיות- פייסבוק, אינסטגרם, לינקדאין, ויוטיוב, ובמודעות אוטברין וגוגל. במקביל לפרסום הקמפיין לעידוד ההכרות והרחבת השימוש במרחב שמות המתחם בעברית,

הועשר גם אתר "כולנו.ישראל", שהושק עם פתיחת המרחב החדש בעברית, בתכנים ומדריכים חדשים. התוכן החדש, המבוסס על למידה מעשית של הצוות המקצועי של האיגוד של הסיומת החדשה

שהפכה להיות פעילה, התווסף לאתר לשיתוף מחזיקי שמות המתחם ומנהלי האתרים שמשמשים בשמות המתחם בעברית.

כמו כן, על מנת לחדד את מסרי הקמפיין, ולהבין את הצרכים הייחודיים, האתגרים והחסמים העומדים בפני מחזיקי שמות המתחם במרחב החדש, בוצעו ראיונות עם בעלי עסקים ואתרים שרשמו שמות מתחם במרחב החדש, לצורך למידת חווית השימוש בדומיינים הפעילים בעברית.

נושאים נוספים התמקדו בהתרעות אינטרנט בטוח וסייבר, שצברו נפח עצום עם פרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר. במהלך תקופת המלחמה, פרסם האיגוד בצורה אינטנסיבית התרעות והתייחסויות רבות בנוגע לתקיפות ממוקדות על עסקים ואזרחים, וקידם משמעותית מדריכים ייחודיים לתקופת המלחמה והתרעות בנושאי פייק ניוז וצמצום חשיפה לתכנים קשים לצפייה. (על התכנים לציבור, והפעילויות הייחודיות על רקע המלחמה תוכלו לקרוא בפרק העוסק פעילות האיגוד בתחומי חברה וקהילה, בצורה מפורטת). בנוסף לכך, כתובת קו הדיווח על תכנים שקריים ומסיתים בהובלת צוות קו הסיוע של האיגוד, פורסמה באופן קבוע בכתוביות הנלוות לשידורי הערב של ערוץ 12 וקודמה בהיקף נרחב ברשתות החברתיות. יוזמה נוספת שנקט בה האיגוד, היתה קידום יוזמות חברתיות אשר עשו שימוש במרחב IL, וכמו רבים אחרים, שיקפו את הפנים היפות של החברה האזרחית בישראל, שהתגייסה עם פרוץ המלחמה לתמיכה הדדית ותרומות.

מדד האינטרנט הישראלי

פעילות ייחודית נוספת בשנת 2023, היתה הפקת מדד נתוני אינטרנט ישראלי, שהוצג בפעם הראשונה, וסיפק תמונת מצב עדכנית ומפורטת של האינטרנט הישראלי בהיבטי תשתיות האינטרנט הישראלי ואכותם (מהירות וביצועים), אתרי אינטרנט פופולריים, הרגלי שימוש וצריכה של שירותים מקוונים כגון רשתות חברתיות, אפליקציות וסטרימינג.

המדד ממפה באופן מקיף את העדפות הישראליות והישראלים בצריכת מדיה ואת הרגליהם בשימוש ברשת, ומסכם את הרגלי השימוש באינטרנט בישראל במהלך שנת 2023, על בסיס מדידות תקופתיות שבוצעו לאורך השנה על ידי מחלקת מדיניות ומחקר באיגוד האינטרנט הישראלי, כמו גם סקר מקיף מראשית שנת 2023 בנושא בני נוער ברשת, שהובילה מחלקת חברה וקהילה באיגוד האינטרנט הישראלי.

כלל הנתונים אוגמו לכדי דוח מקיף, שפורסם באתר איגוד האינטרנט הישראלי בכתובת: <https://www.isoc.org.il/data>, וקיבל חשיפה נרחבת בתקשורת הישראלית.

אתרי האיגוד

נתוני שימוש באתר האיגוד בעברית

במהלך 2023 נכנסו **453,248** משתמשים לאתר האיגוד בעברית, שצפו בממוצע ב-**3.86** דפים בכל ביקור, למשך כ-**1.48** דקות. סך כל הדפים שנצפו ב-2023 היה **1,062,076**.

נתוני עמוד הפייסבוק של האיגוד

מספרי העוקבים אחר חשבונות האיגוד ברשתות החברתיות נמצאים במגמת עלייה מתמדת לאורך כלל השנים האחרונות, וגם בשנת 2023 מגמה זו ממשיכה. בעמוד הפייסבוק עלה מספר העוקבים אחר פרסומי האיגוד בכ-15,000 בשנים האחרונות. נכון למועד פרסום דו"ח זה, לעמוד הפייסבוק של האיגוד כ-**22,000** עוקבים. בעמודי הלינקדאין, פייסבוק והאינסטגרם פורסמו בשנת 2023 למעלה מ-200 פוסטים, שאליהם נחשפו יותר מ-**1,800,000** משתמשים.

פעילות הוועד המנהל וועדות האיגוד

בחירות 2023-24

הוועד המנהל של איגוד האינטרנט הישראלי אמון על התוויית המדיניות והאסטרטגיה של האיגוד. הוועד המנהל מונה שבעה חברים ותקופת הכהונה של כל חבר הינה שלוש שנים. כל חברי הוועד המנהל מכהנים בתפקידם בהתנדבות.

בבחירות לוועד המנהל שהתקיימו בחודש ינואר 2024 שיעור ההצבעה עמד על 53% מתוך 192 בעלי זכות ההצבעה במועד הבחירות.

המועד המקורי (17/12/23) נדחה בהתאם לפי סעיף 22(ב)(1) לתקנון – אשר קובע כי במידה ובמועד האחרון להצגת מועמדות היה מספר המועמדים להיבחר כחברי ועד נמוך או שווה למספר המקומות העומדים לבחירה, תאריך ועדת הבחירות את המועד להצגת מועמדות ב-30 ימים נוספים (ובהתאמה גם את יתר המועדים שקבעה לקיום הבחירות). בהתאמה, עודכנו יתר התאריכים שנקבעו לתהליך הבחירות, כולל מועד ההצבעה לוועד המנהל שהוזז ליום 16 בינואר 2024, ונמשך עד ליום 18 בינואר 2024 (סה"כ 48 שעות).

ועדת הבחירות, אשר ניהלה את סדרי הבחירות ופיקחה על תקינותן, הורכבה מחברי עמותה מתנדבים והגוף המבקר של העמותה: דן תל-ניר (יו"ר), גיא זהבי, מחסאן אבו-נסאר עספור, דורון שפרן ורו"ח רני רבין – הגוף המבקר של האיגוד. עו"ד טל קפלן, היועץ המשפטי, ליווה את הוועדה כמשקיף.

בבחירות לשנה זו נבחרו שני חברי ועד: משה הגאי- שזו לו כהונתו הראשונה בוועד המנהל, אולם פעל בשנה שקדמה לבחירות כחבר ציבורי בוועדת ההיגוי לשירותי התשתיות של האיגוד, ותא"ל (במיל.) רמי מלאכי, אשר זו לו כהונתו השנייה כחבר ועד מנהל. שניהם מביאים עימם ידע נרחב וניסיון מקצועי רב, ויתרמו רבות להרכב הוועד המנהל ולקידום עיצוב אסטרטגיית ומטרות האיגוד:

- **תא"ל (במיל.) רמי מלאכי**, בעל 30 שנות שירות צבאי בהן פיקד על יחידות טכנולוגיות. בתפקידו האחרון שימש כמפקד לוט"ם, חטיבת הדיגיטל והמידע באגף התקשוב וההגנה בסייבר, פיקד על למעלה מ-3,000 קציני וחיילים ואף זכה במהלך שירותו הצבאי בפרס בטחון ישראל.
- לאחר השחרור שימש כסמנכ"ל מו"פ אסטרטגי וסינרגיה בחברת "אלביט מערכות" ובשנה האחרונה מכהן כשותף בקרן הון סיכון Japan Israel High Tech Ventures.
- **משה הגאי**, שותף בחברת DIT, העוסקת בתכנון וניהול פרויקטים טכנולוגיים בתחומי תשתיות ה-IT, מהגדולים והמורכבים ביותר בישראל. בעל ניסיון רב בארכיטקטורה והובלה של שינויים במערכות ארגוניות מורכבות (כולל בסדר גדול לאומי) – בפרט בעולמות תשתיות המחשוב, תקשורת ואבטחת המידע, ביניהם גם עסק בתכנון והקמה של רשתות תקשורת יתירות ומוצפנות,

וייצוג גופים מול רגולטורים שונים (המפקח על הבנקים, הממונה על הבטחון במשרד הביטחון ועוד). כמו כן, כיהן בשנה האחרונה כחבר בוועדת ההיגוי לשירותי התשתית באיגוד האינטרנט הישראלי. כקצין (בדרגת רס"ן), שירת בשירות מילואים פעיל בתקופת המלחמה החל מה-7 באוקטובר ביחידה קרבית בתחום ייחודי.

עיקרי החלטות הוועד המנהל בשנת 2023

להלן נושאי הדיונים וההחלטות המרכזיות של הוועד המנהל בשנת 2023:

חודש	תמצית עיקרי הדיון וההחלטות
ינואר	היכרות עם חברת הוועד החדשה: ד"ר האמה אבו-קשק וברכות לבחירתה של עו"ד קרן אלבורג-רימון לכהונה שנייה בוועד המנהל; דיון בדוחות העומק של ביקורת הפנים שבוצעו בשנת 2022; מינוי מורשי חתימה; אישור ועדת כספים; דיון בנושאי ישיבות עתידיות לשנת 2023.
פברואר	הצגת סטטוס השקעות האיגוד; הצגת תכנון מול ביצוע כספי שנת 2022;
מרץ	דיון במחלף ה-IX; אישור מועד אסיפה כללית; דיון בנושא אישור תפקיד CISO באיגוד; דיון בנושאי ישיבות הוועד.
אפריל	אישור דוחות כספיים לשנת 2022; דיון בנושא תקנות לכשירות חברי ועד; קביעת תימות מרכזיות לפעילות האיגוד.
מאי	דיון בנושא מערך חברי האיגוד; הצגת דו"ח המבקר לדו"חות הכספיים של האיגוד לשנת 2022; דוח תכנון מול ביצוע לרבעון הראשון לשנת 2023; הצגת סקירת סייבר רבעונית..
יוני	הכרות עם רו"ח יאיר שביט; הצגת חלופות ועלויות לשדרוג משרדי האיגוד; הצגת תכנית עבודה לגיוס חברי עמותה;
יולי	דיון תימות לפעילות האיגוד; דיון אסטרטגי פנימי.
אוגוסט	דיון אסטרטגי פנימי.
ספטמבר	סקירת דוח תכנון מול ביצוע לחציון הראשון לשנת 2023; אישור ועדת בחירות לשנת 2023; דיון בנושא שינוי מדיניות ה-WHOIS
אוקטובר	סקירת מנכ"ל לעדכונים ופעילות האיגוד לאור ארועי ה-7 באוקטובר ופרוץ המלחמה.
נובמבר	דיון אסטרטגי.
דצמבר	הצגת תכנון מול ביצוע בשנת 2023 ותכנון 2024

ניהול העמותה

השקעת כספי האיגוד בקרן השקעות

החל מספטמבר 2019 יושמו המלצותיה של ועדת ההשקעות שהקים האיגוד, להשקעת כספים המצויים בקרנות השונות של האיגוד בקרן השקעות. הכספים הושקעו על בסיס ייעוץ מקצועי של יועץ השקעות שנבחר על ידי הוועדה, באישור הוועד המנהל, על פי ההנחיות של רשם העמותות לניהול כספי עמותה. הסכום שהושקע עמד על 6 מיליון שקלים.

במהלך שנת 2023: יתרת הפתיחה של תיק ההשקעות נאמדה ב- 8,881 אש"ח. בסיומה של שנת 2023, עמדה יתרת כספי של תיק ההשקעות על סך של 9,589 אש"ח (כולל הפקדה לקרן חידוש ציוד תשתיות בסך 345 אש"ח). וועדת ההשקעות מתכנסת כל רבעון לדיון וקבלת החלטות בנושא.

האסיפה השנתית

האסיפה השנתית של האיגוד נערכה בתאריך 25.6.2023 באופן דיגיטלי, באמצעות שירות הווידאו המקוון Zoom. באסיפה השתתפו 16 חברים בעלי זכות הצבעה ו-2 חברים נוספים ללא זכות הצבעה. 9 חברים נוספים מסרו כתבי הצבעה.

באסיפה סקר מנכ"ל האיגוד עו"ד יורם הכהן את פעילות האיגוד בשנה שקדמה למועד הישיבה. האסיפה אישרה כנדרש את הדו"חות הכספיים של האיגוד, את הדו"ח המילולי לרשם העמותות ואת דו"ח הגוף המבקר.

כמו כן, אישרה האסיפה את המשך שירותו של רו"ח חיים וורמברנד כרואה החשבון של העמותה ואת המשך שכירת שירותי גוף המבקר משרד רו"ח קופרברג, רבין ושות', עד למועד האסיפה הכללית בשנת 2024.

ביקורת פנים - ביצוע סקרי עומק

בתחילת שנת 2023 המליץ הגוף המבקר לוועד על ביצוע שלושה סקרי עומק מקיפים, הנוגעים לנושאי הליבה או ההתנהלות הארגונית של האיגוד. ההמלצה התקבלה בחיוב, ובישיבת הוועד בינואר 2022, נבחרו שלושה נושאים להלן:

- מעקב יישום החלטות באיגוד האינטרנט הישראלי
- ניהול מרשם שמות המתחם המדינתי
- מחלף האינטרנט הישראלי IIX

- במהלך שנת 2023 בוצעה בחינת העומק לשלושת הנושאים לעיל, ותוצאותיהם יוצגו לוועד המנהל. כלל הממצאים יועברו לטיפול אופרטיבי של הדרג המקצועי, ויוטמעו בתכנית העבודה לשנת 2024, כחלק משיפור מתמיד של התנהלות האיגוד וביצועיו.

68

נספחים

1

[דו"ח תכנון מול ביצוע 2023](#) 2

[דו"חות כספיים 2023](#) 3

[תקציב 2024](#) 4

5